

MEB EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇME SINAVI

EKYS DENEME-6

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

80 SORU | 5 SEÇENEK | 150 DAKİKA

Resmî simülasyon: 150 dakika
Hızlandırılmış uygulama: 120 dakika

2019-2026 resmî EKYS kitapçıklarının soru yaklaşımı incelenerek
tamamı yeni bağlam ve seçeneklerle hazırlanmıştır.

YAYIN NOTU: Mevzuat soruları kullanım öncesinde güncel metinlerle son kez kontrol edilmelidir.

ÇÖZÜM DOSYASI KULLANIMI

Her soruda doğru cevap, gerekçe, seçenek analizi, kritik tuzak, kaynak dayanağı, zorluk düzeyi, bilişsel düzey ve önerilen çözüm süresi verilmiştir. Mevzuat sorularında belirtilen güncellik uyarısı dikkate alınmalıdır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

1-24 | 24 SORU

SORU 1 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Bütüncül eğitim anlayışı | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 85 sn

Bir okulun yıllık gelişim planında akademik öğrenmelerin yanında öğrencilerin duygularını yönetmesi, sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirmesi, estetik duyarlılık kazanması ve toplumsal sorumluluk üstlenmesi için birbirini tamamlayan çalışmalar tasarlanmıştır.

Bu plan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin hangi temel yaklaşımını en doğrudan yansıtır?

- A) Yalnızca akademik başarıya dayalı öğretim
 B) Standartlaştırılmış tek tip öğrenme
 C) Bütüncül eğitim anlayışı
 D) Ders dışı etkinlikleri öğretimden ayırma
 E) İçeriği ölçme aracına göre daraltma

DOĞRU CEVAP: C - Bütüncül eğitim anlayışı

Çözüm: Bütüncül eğitim anlayışı; zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel, ahlaki ve estetik gelişim alanlarını birbirinden koparmadan ele alır. Plandaki çalışmalar farklı gelişim boyutlarını aynı eğitim amacı etrafında birleştirdiği için doğru cevap bütüncül eğitim anlayışıdır.

Seçenek analizi: A: Plan akademik başarıyla sınırlı değildir. | B: Çok boyutlu gelişim, tek tip öğrenme anlayışının tersidir. | C: Doğru seçenektir. Bütüncül eğitim anlayışı; zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel, ahlaki ve estetik gelişim alanlarını birbirinden koparmadan ele alır. Plandaki çalışmalar farklı gelişim boyutlarını aynı eğitim amacı etrafında birleştirdiği için doğru cevap bütüncül eğitim anlayışıdır. | D: Etkinlikler öğretimle bütünleştirilmiştir. | E: Plan, ölçme aracına göre içerik daraltmayı değil gelişim bütünlüğünü esas alır.

Kritik tuzak: Kökte birden çok etkinlik sayılması, bunların yalnızca ders dışı faaliyet olduğu izlenimini verebilir; belirleyici nokta gelişim alanlarının birlikte tasarlanmasıdır.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yönelimi; modelin kamuya açık ortak metnindeki bütüncül eğitim çerçevesi. Soru ve senaryo özgündür.

SORU 2 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Beceri örgüsü: bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğü | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 114 sn

Bir öğrenci robotik kodlama adımlarını doğru biçimde açıklayabilmekte ve örnek kodu çalıştırabilmektedir. Ancak hata ayıklama sırasında ilk güçlükte vazgeçmekte, başkasına ait verileri izinsiz kullanmakta ve çözümünün etkilerini sorgulamamaktadır.

Öğretmenin yalnızca yeni kodlama teknikleri öğretmek yerine sebat, etik duyarlılık ve değerlendirme becerisini de geliştirmesi model açısından neden gereklidir?

- A) Bilgi kazanımı gerçekleştiğinde diğer boyutlar kendiliğinden gelişir.
 B) Bilgi, beceri, eğilim ve değerler birlikte işleyen bir beceri örgüsü oluşturur.
 C) Değerler yalnızca ders dışı sosyal etkinliklerde ele alınır.
 D) Eğilimler ölçülemediği için öğrenme tasarımının dışında tutulur.
 E) Beceri öğretimi yalnızca doğru sonuca ulaşmayla sınırlandırılır.

DOĞRU CEVAP: B - Bilgi, beceri, eğilim ve değerler birlikte işleyen bir beceri örgüsü oluşturur.

Çözüm: Modelde bilgi, beceri, eğilim ve değerler birbirinden bağımsız hedefler değildir. Öğrencinin bildiğini uygun, kararlı ve etik biçimde kullanabilmesi bu bileşenlerin birlikte geliştirilmesine bağlıdır.

Seçenek analizi: A: Model, diğer boyutların kendiliğinden oluşacağını varsaymaz. | B: Doğru seçenektir. Modelde bilgi, beceri, eğilim ve değerler birbirinden bağımsız hedefler değildir. Öğrencinin bildiğini uygun, kararlı ve etik biçimde kullanabilmesi bu bileşenlerin birlikte geliştirilmesine bağlıdır. | C: Değerler öğretim sürecinin içine yerleştirilir. | D: Eğilimler becerilerin kullanılmasını harekete geçiren önemli bileşenlerdir. | E: Süreç, etik kullanım ve kararlılık da modelin parçasıdır.

Kritik tuzak: Öğrencinin kodu çalıştırabilmesi, becerinin bütün boyutlarıyla kazanıldığı anlamına gelmez.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS model temelli soru yaklaşımı; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli beceriler çerçevesi. Soru özgündür.

SORU 3 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Kavramsal beceriler: gözlemlleme | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 118 sn**

Öğrenciler okul yakınındaki derenin farklı noktalarında suyun rengini, kokusunu, akış hızını ve çevredeki canlı çeşitliliğini belirli aralıklarla kaydetmektedir. Bu aşamada neden-sonuç açıklaması yapmadan, gözlenebilir özellikleri sistemli biçimde betimlemektedirler.

Bu çalışmada ağırlıklı olarak kullanılan kavramsal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genelleme
- B) Gözlemlleme
- C) Çıkarım yapma
- D) Sınıflandırma
- E) Karşılaştırma

DOĞRU CEVAP: B - Gözlemlleme

Çözüm: Gözlemlleme; bir nesne, olay veya sürecin özelliklerini duyu ve araçlardan yararlanarak planlı biçimde belirleme ve kaydetmedir. Öğrenciler açıklama ya da genelleme yapmadan gözlenebilir verileri topladığı için doğru cevap gözlemllemedir.

Seçenek analizi: A: Genellemede çok sayıda örnekten ortak bir yargıya ulaşılır; burada henüz yargı kurulmamaktadır. | B: Doğru seçenektir. Gözlemlleme; bir nesne, olay veya sürecin özelliklerini duyu ve araçlardan yararlanarak planlı biçimde belirleme ve kaydetmedir. Öğrenciler açıklama ya da genelleme yapmadan gözlenebilir verileri topladığı için doğru cevap gözlemllemedir. | C: Çıkarım, gözlenenlerden görünmeyen bir sonuca ulaşmayı gerektirir. | D: Sınıflandırmada veriler ölçüte göre gruplandırılır; burada betimleme yapılmaktadır. | E: Karşılaştırma benzerlik ve farklılık belirlemeyi gerektirir; temel işlem sistemli gözlemdir.

Kritik tuzak: Verilerin farklı noktalardan alınması karşılaştırma çağırışımı yapabilir; ancak kökte öğrencilerin henüz benzerlik-farklılık yargısı kurmadığı açıkça belirtilmiştir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kavramsal beceriler çerçevesi; 2026 MEB-EKYS bilişsel talep örüntüsü. Soru özgündür.

SORU 4 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Kavramsal beceriler: özetleme | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 94 sn**

Bir öğrenci on sayfalık okul iklimi raporunu incelerken tekrarları çıkarır; temel sorunu, başlıca kanıtları ve önerileri özgün anlamı bozmadan kısa bir metinde bir araya getirir.

Öğrencinin gerçekleştirdiği işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özetleme
- B) Sınıflandırma
- C) Örüntü tanıma
- D) Yapılandırma
- E) Çözümleme

DOĞRU CEVAP: A - Özetleme

Çözüm: Özetleme, bir metnin ana düşüncesini ve temel ilişkilerini koruyup ayrıntı ve tekrarları ayıklayarak daha kısa biçimde ifade etmektir. Öğrencinin yaptığı işlem bu tanıma uyar.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Özetleme, bir metnin ana düşüncesini ve temel ilişkilerini koruyup ayrıntı ve tekrarları ayıklayarak daha kısa biçimde ifade etmektir. Öğrencinin yaptığı işlem bu tanıma uyar. | B: Sınıflandırma, öğeleri ölçüte göre gruplandırmayı gerektirir. | C: Örüntü tanımda tekrar eden düzenlilikler belirlenir; burada metin kısaltılmaktadır. | D: Yapılandırma bilgiyi yeni bir örgü içinde kurmayı içerebilir; kökte temel anlamı koruyarak kısaltma öne çıkar. | E: Çözümlemede bütün parçalara ayrılır; öğrenci parçaları seçip kısa bir bütün hâline getirmektedir.

Kritik tuzak: Raporun bölümlerini belirlemek çözümleme olabilir; soruda asıl ürün, temel anlamı koruyan kısa metindir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kavramsal beceriler terminolojisi; soru özgündür.

SORU 5 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Üst düzey düşünme: karar verme | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 65 sn**

Okul meclisi bahçenin kullanımına ilişkin beş öneriyi maliyet, erişilebilirlik, güvenlik ve çevresel etki ölçütleriyle puanlamış; her seçeneğin olası sonuçlarını tartıştıktan sonra bir öneriyi uygulamaya seçmiştir.

Bu süreçte baskın olan üst düzey düşünme becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaratıcı düşünme
- B) Karar verme
- C) Eleştirel düşünme
- D) Problem çözme
- E) Rutin işlem yapma

DOĞRU CEVAP: B - Karar verme

Çözüm: Karar verme; alternatifleri ölçütlere göre değerlendirme, olası sonuçları tartma ve bir seçeneği tercih etme sürecidir. Okul meclisinin yaptığı işlemler bu basamaklarla örtüşür.

Seçenek analizi: A: Yeni fikir üretme sürecin bir bölümü olabilir; kökte ölçütlerle seçim yapma baskındır. | B: Doğru seçenektir. Karar verme; alternatifleri ölçütlere göre değerlendirme, olası sonuçları tartma ve bir seçeneği tercih etme sürecidir. Okul meclisinin yaptığı işlemler bu basamaklarla örtüşür. | C: Kanıtları sorgulama önemlidir; ancak süreç bir alternatif seçimiyle sonuçlanmaktadır. | D: Problem çözme daha geniş bir süreçtir; burada seçenekler arasından ölçütlere göre seçim yapma vurgulanmıştır. | E: Çok ölçütlü sonuç değerlendirmesi rutin işlem değildir.

Kritik tuzak: Problem çözme ile karar verme iç içe olabilir; doğru cevabı belirleyen, kökte açıkça alternatifler arasından seçim yapılmasıdır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli üst düzey düşünme becerileri çerçevesi; soru özgündür.

SORU 6 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Bilgi okuryazarlığı: bilgiyi etik kullanma | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 85 sn**

Bir öğrenci araştırma raporunda doğrudan aldığı cümleleri tırnak içinde göstermiş, başka yazarlara ait düşünceleri anlamını bozmadan kendi sözleriyle ifade etmiş, yararlandığı bütün kaynakları kaynakçada belirtmiş ve kullandığı görsellerin lisans koşullarını kontrol etmiştir.

Bu uygulamalar öncelikle hangi okuryazarlık becerisinin göstergesidir?

- A) Finansal okuryazarlık
- B) Kültür okuryazarlığı
- C) Bilgi okuryazarlığı
- D) Vatandaşlık okuryazarlığı
- E) Sağlık okuryazarlığı

DOĞRU CEVAP: C - Bilgi okuryazarlığı

Çözüm: Bilgi okuryazarlığı yalnız kaynağa ulaşmayı değil, bilgiyi doğruluk ve etik ilkeler çerçevesinde kullanmayı da kapsar. Alıntıyı belirtme, doğru biçimde başka sözlerle ifade etme, kaynakça hazırlama ve lisans denetimi bu becerinin göstergeleridir.

Seçenek analizi: A: Bütçe, tasarruf, risk veya finansal karar söz konusu değildir. | B: Kültürel göstergeleri ve ürünleri yorumlama kökün odağı değildir. | C: Doğru seçenektir. Bilgi okuryazarlığı yalnız kaynağa ulaşmayı değil, bilgiyi doğruluk ve etik ilkeler çerçevesinde kullanmayı da kapsar. Alıntıyı belirtme, doğru biçimde başka sözlerle ifade etme, kaynakça hazırlama ve lisans denetimi bu becerinin göstergeleridir. | D: Hak ve sorumluluk boyutu dolaylı olarak bulunsu da asıl işlem bilgiyi kaynak göstererek etik kullanmadır. | E: Sağlık bilgisine erişme ve sağlık kararı verme süreci yoktur.

Kritik tuzak: Görsel lisansı dijital okuryazarlığı çağrıştırabilir; senaryodaki bütün işlemleri bir arada açıklayan temel beceri bilginin etik kullanımınıdır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okuryazarlık becerileri; 2026 MEB-EKYS model temelli soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 7 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Dijital okuryazarlık: güvenlik ve mahremiyet | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 88 sn**

Bir öğrenci çevrim içi öğrenme platformunda iki aşamalı doğrulamayı etkinleştirmiş, uygulama izinlerini sınırlandırmış, kişisel fotoğraflarının kimlerce görülebileceğini düzenlemiş ve paylaşımlarının kalıcı dijital iz bırakabileceğini dikkate almıştır.

Bu davranışlar aşağıdaki becerilerden hangisiyle en yakından ilişkilidir?

- A) Veri okuryazarlığı
- B) Dijital okuryazarlık
- C) Kültür okuryazarlığı
- D) Sürdürülebilirlik okuryazarlığı
- E) Sağlık okuryazarlığı

DOĞRU CEVAP: B - Dijital okuryazarlık

Çözüm: Dijital okuryazarlık, dijital ortamlarda güvenli, bilinçli, etik ve sorumlu davranmayı içerir. Güçlü kimlik doğrulama, izin yönetimi, mahremiyet ayarları ve dijital ayak izi farkındalığı bu kapsamda değerlendirilir.

Seçenek analizi: A: Veri toplama, çözümleme veya grafik yorumlama yapılmamaktadır. | B: Doğru seçenektir. Dijital okuryazarlık, dijital ortamlarda güvenli, bilinçli, etik ve sorumlu davranmayı içerir. Güçlü kimlik doğrulama, izin yönetimi, mahremiyet ayarları ve dijital ayak izi farkındalığı bu kapsamda değerlendirilir. | C: Kültürel kod ve ürünlerin yorumlanması söz konusu değildir. | D: Çevresel-sosyal sürdürülebilirlik bağlamı yoktur. | E: Sağlık bilgisine erişme ve karar verme süreci değildir.

Kritik tuzak: Kişisel verilerden söz edilmesi veri okuryazarlığına götürebilir; burada veri analizi değil dijital güvenlik ve mahremiyet davranışı vardır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli dijital okuryazarlık boyutu; soru özgündür.

SORU 8 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Veri okuryazarlığı: yanıtıcı gösterimi sorgulama | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 91 sn**

Bir grafikte okulun enerji tüketimi iki ay arasında yalnızca yüzde 4 artmasına rağmen dikey eksen 96'dan başlatıldığı için sütunlardan biri diğerinin yaklaşık iki katı görünmektedir. Öğrenci eksen başlangıcını fark ederek grafiğin oluşturduğu izlenimi sorgulamıştır.

Öğrencinin ağırlıklı olarak kullandığı okuryazarlık becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi okuryazarlığı
- B) Finansal okuryazarlık
- C) Vatandaşlık okuryazarlığı
- D) Görsel sanat okuryazarlığı
- E) Veri okuryazarlığı

DOĞRU CEVAP: E - Veri okuryazarlığı

Çözüm: Veri okuryazarlığı; verinin nasıl toplandığını, düzenlendiğini ve görselleştirildiğini anlayarak doğru yorum yapmayı ve yanıtıcı sunumları fark etmeyi kapsar. Kesik eksenin etkisini değerlendirmek bu becerinin tipik örneğidir.

Seçenek analizi: A: Kaynak güvenilirliği genel olarak önemli olsa da burada sayısal gösterimin yapısı çözümlenmektedir. | B: Tüketim maliyeti ya da bütçe kararı verilmemektedir. | C: Kamusal katılım veya hak-sorumluluk analizi yapılmamaktadır. | D: Grafik görsel olsa da estetik veya sanatsal anlam çözümlenmesi yapılmamaktadır. | E: Doğru seçenektir. Veri okuryazarlığı; verinin nasıl toplandığını, düzenlendiğini ve görselleştirildiğini anlayarak doğru yorum yapmayı ve yanıtıcı sunumları fark etmeyi kapsar. Kesik eksenin etkisini değerlendirmek bu becerinin tipik örneğidir.

Kritik tuzak: Grafik bir görsel olduğundan görsel okuryazarlık düşünülebilir; belirleyici unsur, sayısal verinin ölçekle nasıl çarpıtıldığının incelenmesidir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli veri okuryazarlığı çerçevesi; resmî EKYS grafik yorumlama geleneği. Soru özgündür.

SORU 9 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: öz farkındalık | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 94 sn**

Sunum öncesinde kalp atışının hızlandığını ve düşüncelerinin dağıldığını fark eden bir öğrenci, bu tepkinin özellikle hazırlıksız olduğunu düşündüğü anlarda arttığını belirlemektedir. Güçlü olduğu ve desteklenmesi gereken yönlerini de not etmektedir.

Bu öğrencinin öncelikle geliştirdiği sosyal-duygusal öğrenme becerisi hangisidir?

- A) İş birliği
- B) Sosyal farkındalık
- C) İlişki becerileri
- D) Öz farkındalık
- E) Sorumlu karar verme

DOĞRU CEVAP: D - Öz farkındalık

Çözüm: Öz farkındalık, bireyin duygularını, düşüncelerini, bedensel tepkilerini, güçlü ve gelişime açık yönlerini tanımasıdır. Öğrenci kendi kaygı belirtilerini ve tetikleyicilerini belirlediği için doğru cevap öz farkındalıktır.

Seçenek analizi: A: Başkalarıyla ortak görev yürütme söz konusu değildir. | B: Başkalarının duygularını ve bakış açılarını anlama kökün odağı değildir. | C: İletişim ve çatışma çözümü değil, kişinin kendini tanıması vurgulanmıştır. | D: Doğru seçenektir. Öz farkındalık, bireyin duygularını, düşüncelerini, bedensel tepkilerini, güçlü ve gelişime açık yönlerini tanımasıdır. Öğrenci kendi kaygı belirtilerini ve tetikleyicilerini belirlediği için doğru cevap öz farkındalıktır. | E: Alternatiflerin sonuçlarını değerlendirerek seçim yapma süreci değildir.

Kritik tuzak: Öğrencinin not tutması öz düzenleme gibi görünebilir; henüz davranışını değiştirmemiş, önce iç durumunu tanımlamıştır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal-duygusal öğrenme becerileri; soru özgündür.

SORU 10 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: öz düzenleme | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 68 sn**

Bir öğrenci tartışma sırasında öfkelenildiğini fark ettiğinde hemen yanıt vermek yerine kısa bir nefes egzersizi yapmakta, söyleyeceklerini zihninde sıralamakta ve hedefinden uzaklaştıracak tepkisini ertelemektedir.

Bu davranış aşağıdaki sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden hangisine örnektir?

- A) Sosyal farkındalık
- B) Empati
- C) Öz düzenleme
- D) İş birliği
- E) Sorumlu karar verme

DOĞRU CEVAP: C - Öz düzenleme

Çözüm: Öz düzenleme; duyguları, düşünceleri ve davranışları hedefe uygun biçimde yönetme, dürtüyü erteleme ve uygun strateji kullanmayı içerir. Öğrencinin nefes alıp tepkisini ertelemesi bu beceriyi gösterir.

Seçenek analizi: A: Başkalarının duygularını anlamak değil, kendi tepkisini yönetmek söz konusudur. | B: Karşı tarafın yaşantısını anlamaya yönelik bir ifade bulunmamaktadır. | C: Doğru seçenektir. Öz düzenleme; duyguları, düşünceleri ve davranışları hedefe uygun biçimde yönetme, dürtüyü erteleme ve uygun strateji kullanmayı içerir. Öğrencinin nefes alıp tepkisini ertelemesi bu beceriyi gösterir. | D: Ortak görev ve rol paylaşımı kökünü odağı değildir. | E: Bir seçim boyutu olsa da temel vurgu duygusal tepkiyi yönetmedir.

Kritik tuzak: Öğrenci bir karar veriyor olsa da seçeneklerin toplumsal sonuçlarını tartmaktan çok kendi duygusal tepkisini düzenlemektedir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal-duygusal öğrenme becerileri; soru özgündür.

SORU 11 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: ilişki becerileri | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 85 sn**

İki öğrenci grup çalışmasında görev paylaşımı nedeniyle anlaşmazlık yaşamıştır. Öğretmenin yönlendirmesiyle birbirlerini kesmeden dinlemiş, suçlayıcı ifadeler yerine "Ben..." dili kullanmış ve her iki tarafın ihtiyacını gözetken ortak bir çözüm geliştirmişlerdir.

Bu süreç en çok hangi sosyal-duygusal öğrenme becerisini yansıtır?

- A) Öz farkındalık
- B) Öz düzenleme
- C) Akademik öz yeterlik
- D) Veri okuryazarlığı
- E) İlişki becerileri

DOĞRU CEVAP: E - İlişki becerileri

Çözüm: İlişki becerileri; etkili iletişim, etkin dinleme, çatışma çözme, iş birliği yapma ve yapıcı ilişkiler sürdürmeyi kapsar. Senaryodaki "Ben dili", dinleme ve ortak çözüm bu becerinin göstergeleridir.

Seçenek analizi: A: Kişinin kendi duygu ve özelliklerini tanıması tek başına açıklayıcı değildir. | B: Duygu yönetimi sürecin bir parçası olsa da asıl vurgu kişiler arası iletişim ve çatışma çözümüdür. | C: Akademik görevi yapabileceğine ilişkin inanç ölçülmektedir. | D: Veriyle çalışma söz konusu değildir. | E: Doğru seçenektir. İlişki becerileri; etkili iletişim, etkin dinleme, çatışma çözme, iş birliği yapma ve yapıcı ilişkiler sürdürmeyi kapsar. Senaryodaki "Ben dili", dinleme ve ortak çözüm bu becerinin göstergeleridir.

Kritik tuzak: Öz düzenleme de kullanılmaktadır; ancak soruda bireysel duygu kontrolünden çok iki taraf arasındaki ilişkiyi onarma süreci öne çıkar.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal-duygusal öğrenme becerileri; soru özgündür.

SORU 12 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Erdem-Değer-Eylem: çalışkanlık | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 114 sn**

Bir öğrenci bilim şenliği projesinde ilk denemesi başarısız olunca çalışma takvimini yeniden düzenlemiş, eksiklerini araştırmış, düzenli tekrarlar yapmış ve ürünü ölçütleri karşılayıncaya kadar geliştirmeyi sürdürmüştür.

Bu davranış örüntüsü aşağıdaki değerlerden hangisinin eyleme dönüşmesine en uygun örnektir?

- A) Estetik
- B) Özgürlük
- C) Mahremiyet
- D) Çalışkanlık
- E) Tasarruf

DOĞRU CEVAP: D - Çalışkanlık

Çözüm: Çalışkanlık; görevi özenle sürdürme, emek verme, planlı çalışma ve güçlük karşısında çabayı devam ettirme davranışlarıyla görünür olur. Öğrencinin ürünü geliştirmeyi sürdürmesi bu değer eylem göstergesidir.

Seçenek analizi: A: Ürünün güzellik ve uyum yönüne ilişkin vurgu yoktur. | B: Hak ve sorumluluk çerçevesinde seçim yapma asıl özellik değildir. | C: Kişisel alan ve bilgiye saygı söz konusu değildir. | D: Doğru seçenektir. Çalışkanlık; görevi özenle sürdürme, emek verme, planlı çalışma ve güçlük karşısında çabayı devam ettirme davranışlarıyla görünür olur. Öğrencinin ürünü geliştirmeyi sürdürmesi bu değer eylem göstergesidir. | E: Kaynakları ölçülü kullanma vurgulanmamaktadır.

Kritik tuzak: Sebati bir eğilim olarak da düşünülebilir; soru değerler arasından seçim istemekte ve düzenli emek verme boyutunu öne çıkarmaktadır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 13 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu:** Erdem-Değer-Eylem: temizlik | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 91 sn

Sınıf öğrencileri ortak kullanılan deney malzemelerini her çalışmadan sonra uygun biçimde temizlemekte, atıkları türlerine göre ayırmakta ve yaşam alanını hem kişisel sağlık hem çevre düzeni açısından korumaktadır.

Bu uygulama öncelikle hangi değerın davranış göstergesidir?

- A) Temizlik
- B) Dostluk
- C) Adalet
- D) Cesaret
- E) Vatanseverlik

DOĞRU CEVAP: A - Temizlik

Çözüm: Temizlik değeri; kişisel bakımın yanında ortak alanı, araç gereci ve çevreyi sağlıklı ve düzenli tutma davranışlarını da içerir. Senaryodaki uygulamalar bu değerin somut eylemleridir.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Temizlik değeri; kişisel bakımın yanında ortak alanı, araç gereci ve çevreyi sağlıklı ve düzenli tutma davranışlarını da içerir. Senaryodaki uygulamalar bu değerin somut eylemleridir. | B: Yakınlık ve güvene dayalı kişiler arası bağ vurgulanmamıştır. | C: Hakların dengeli dağıtılması veya hakkaniyet söz konusu değildir. | D: Risk karşısında doğru olanı yapma vurgusu bulunmamaktadır. | E: Toplumsal aidiyet ve ülkeye sorumluluk doğrudan işlenmemektedir.

Kritik tuzak: Atıkların ayrılması sürdürülebilirlik okuryazarlığını da destekler; ancak soru bir değerin eylem göstergesini sormaktadır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 14 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu:** Erdem-Değer-Eylem: yardımseverlik | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 94 sn

Bir öğrenci, yeni gelen arkadaşının okul düzenine uyum sağlamakta zorlandığını fark etmiş; karşılık beklemeden derslikleri tanıtmış, ihtiyaç duyduğu notları paylaşmış ve onun kulüp çalışmalarına katılmasına destek olmuştur.

Bu davranışlar en doğrudan hangi değerle ilişkilidir?

- A) Bağımsızlık
- B) Yardımseverlik
- C) Dürüstlük
- D) Sabır
- E) Estetik

DOĞRU CEVAP: B - Yardımseverlik

Çözüm: Yardımseverlik, başkasının ihtiyacını fark edip gönüllü biçimde destek olma ve karşılık bekleme davranışlarıyla görünür olur. Öğrencinin yeni arkadaşına sunduğu destek bu değeri yansıtır.

Seçenek analizi: A: Kendi kararlarını verebilme değil başkasına destek olma vurgulanmıştır. | B: Doğru seçenektir. Yardımseverlik, başkasının ihtiyacını fark edip gönüllü biçimde destek olma ve karşılık bekleme davranışlarıyla görünür olur. Öğrencinin yeni arkadaşına sunduğu destek bu değeri yansıtır. | C: Doğruyu söyleme ve güvenilir davranma kökün temel boyutu değildir. | D: Bekleme ve güçlüğe tahammül etme davranışı belirleyici değildir. | E: Güzelî fark etme ve üretme söz konusu değildir.

Kritik tuzak: Uyum süreci sosyal farkındalık da gerektirir; soru değerler arasından seçim istemektedir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 15 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu:** Erdem-Değer-Eylem: sabır | **Zorluk:** Kolay | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 71 sn

Bir öğrenci uzun süreli bitki gözleminde sonuçların hemen ortaya çıkmamasından yakınmak yerine ölçümleri belirlenen günlerde sürdürmekte, sırasını beklemekte ve beklenmedik gecikmeler karşısında çalışmayı bırakmamaktadır.

Öğrencinin davranışı aşağıdaki değerlerden hangisini en açık biçimde gösterir?

- A) Özgürlük
- B) Adalet
- C) Sabır
- D) Dostluk
- E) Vatanseverlik

DOĞRU CEVAP: C - Sabır

Çözüm: Sabır; gecikme, güçlük veya bekleme gerektiren durumlarda ölçülü davranma ve süreci kararlılıkla sürdürme biçiminde eyleme dönüşür. Öğrencinin uzun süreli gözleme devam etmesi bu değeri gösterir.

Seçenek analizi: A: Özgür iradeyle seçim yapma ve başkalarının haklarına saygı vurgulanmamıştır. | B: Hak ve sorumlulukların dengeli paylaşımı söz konusu değildir. | C: Doğru seçenektir. Sabır; gecikme, güçlük veya bekleme gerektiren durumlarda ölçülü davranma ve süreci kararlılıkla sürdürme biçiminde eyleme dönüşür. Öğrencinin uzun süreli gözleme devam etmesi bu değeri gösterir. | D: Kişiler arası yakın ilişki temel alınmamıştır. | E: Ülkeye aidiyet ve hizmet etme boyutu yoktur.

Kritik tuzak: Kararlılık bir eğilim olarak düşünülebilir; ancak kökte beklemeye ve gecikmeye karşı tutum özellikle sabır değerine işaret eder.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 16 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu:** Erdem-Değer-Eylem: aile bütünlüğü | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Analiz | **Süre:** 85 sn

Bir öğrenci evde bakım gerektiren bir yakınının ihtiyaçları için aile üyeleriyle görev paylaşımı yapmakta, ortak kararları konuşarak almakta ve farklı kuşakların görüşlerine saygı göstermektedir.

Bu davranışlar hangi değer in eylem alanıyla daha çok ilişkilidir?

- A) Tasarruf
- B) Bilimsellik
- C) Bağımsızlık
- D) Estetik
- E) Aile bütünlüğü

DOĞRU CEVAP: E - Aile bütünlüğü

Çözüm: Aile bütünlüğü; aile üyeleri arasında sevgi, saygı, dayanışma, sorumluluk paylaşımı ve iletişimin korunmasıyla görünür olur. Senaryodaki ortak karar ve bakım sorumluluğu bu değer in eylem göstergeleridir.

Seçenek analizi: A: Kaynakları ölçülü kullanma kökün odağı değildir. | B: Kanıta dayalı düşünme ve araştırma söz konusu değildir. | C: Aile içi dayanışma ve ortak sorumluluk vurgusu baskındır. | D: Güzellik ve sanatla ilgili bir bağlam bulunmamaktadır. | E: Doğru seçenektir. Aile bütünlüğü; aile üyeleri arasında sevgi, saygı, dayanışma, sorumluluk paylaşımı ve iletişimin korunmasıyla görünür olur. Senaryodaki ortak karar ve bakım sorumluluğu bu değer in eylem göstergeleridir.

Kritik tuzak: Görev paylaşımı sorumluluk değerini de içerir; ancak bağlam aile içindeki birlik ve dayanışmayı özellikle öne çıkarmaktadır.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 17 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu:** Erdem-Değer-Eylem: özgürlük | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Analiz | **Süre:** 88 sn

Sınıf tartışmasında bir öğrenci kendi görüşünü baskı görmeden açıklamakta, arkadaşlarının farklı düşüncelerini ifade etme hakkını da korumakta ve seçiminin doğuracağı sorumlulukları üstlenmektedir.

Bu durum aşağıdaki değerlerden hangisinin dengeli biçimde yaşanmasına örnektir?

- A) Özgürlük
- B) Temizlik
- C) Tasarruf
- D) Sabır
- E) Çalışkanlık

DOĞRU CEVAP: A - Özgürlük

Çözüm: Modelde özgürlük, yalnızca istediğini yapma olarak değil; başkalarının haklarını gözeterek seçim yapma ve seçimin sorumluluğunu üstlenme biçiminde ele alınır. Senaryo bu dengeyi yansıtır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Modelde özgürlük, yalnızca istediğini yapma olarak değil; başkalarının haklarını gözeterek seçim yapma ve seçimin sorumluluğunu üstlenme biçiminde ele alınır. Senaryo bu dengeyi yansıtır. | B: Kişisel ve çevresel düzenle ilgili değildir. | C: Kaynakların ölçülü kullanılması söz konusu değildir. | D: Bekleme ve gecikmeye dayanma vurgusu yoktur. | E: Emek ve düzenli çalışma kökün temel boyutu değildir.

Kritik tuzak: Kendi görüşünü söylemek bağımsızlık eğilimini çağırıştırabilir; soru değerler arasından seçim istemekte ve hak-sorumluluk dengesi özgürlüğe işaret etmektedir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi; soru özgündür.

SORU 18 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Öğrenme-öğretme yaşantıları: temel kabuller | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 91 sn**

Bir zümre öğretim tasarımı başlamadan önce şu ilkelerde uzlaşmıştır:

- Her öğrenci uygun destek sağlandığında gelişebilir.
- Öğrenciler öğrenme sürecine etkin katılmalıdır.
- Bireysel farklılıklar öğretim planlamasında dikkate alınmalıdır.

Bu ilkeler öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşeni kapsamında değerlendirilir?

- A) Ön değerlendirme süreci
- B) Köprü kurma
- C) Öğrenme kanıtları
- D) Temel kabuller
- E) Farklılaştırma uygulamaları

DOĞRU CEVAP: D - Temel kabuller

Çözüm: Temel kabuller, öğretmenin öğrenmeye, öğrenciye ve öğretim sürecine ilişkin tasarımı yönlendiren başlangıç ilkeleridir. Verilen üç ifade bir ölçme veya uygulama değil, planlamaya yön veren ortak kabullerdir.

Seçenek analizi: A: Ön değerlendirme öğrencinin mevcut bilgi ve becerisini belirlemeye yönelik uygulamadır. | B: Köprü kurma yeni öğrenmeyi önceki yaşantı ve bilgilerle ilişkilendirir. | C: Öğrenme kanıtları, öğrenmenin gerçekleştiğini gösteren ürün ve performanslardır. | D: Doğru seçenektir. Temel kabuller, öğretmenin öğrenmeye, öğrenciye ve öğretim sürecine ilişkin tasarımı yönlendiren başlangıç ilkeleridir. Verilen üç ifade bir ölçme veya uygulama değil, planlamaya yön veren ortak kabullerdir. | E: Bireysel farklılıklar farklılaştırmayı gerektirir; ancak verilen ifadeler uygulamadan önce benimsenen ilkelerdir.

Kritik tuzak: Bireysel farklılık ifadesi farklılaştırmayı çağrıştırmaz; fakat kökte henüz belirli bir farklılaştırma işlemi yapılmamış, tasarıma yön veren varsayımlar açıklanmıştır.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS öğrenme-öğretme yaşantıları terminolojisi; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ortak metni. Soru özgündür.

SORU 19 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Öğrenme-öğretme yaşantıları: ön değerlendirme | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Uygulama | Süre: 71 sn**

Bir öğretmen "oran-orantı" konusuna başlamadan önce öğrencilerine beş kısa soru ve bir günlük yaşam problemi vermiştir.

Sonuçları not vermek için kullanmamış; eksik ön koşul öğrenmeleri ve kavram yanlışlarını belirleyerek gruplara sunacağı desteği planlamıştır.

Bu uygulama hangi bileşene örnektir?

- A) Köprü kurma
- B) Sonuç değerlendirme
- C) Zenginleştirme
- D) Akran değerlendirme
- E) Ön değerlendirme süreci

DOĞRU CEVAP: E - Ön değerlendirme süreci

Çözüm: Ön değerlendirme, öğretimden önce öğrencilerin hazırbulunuşluğunu, ön koşul öğrenmelerini ve kavram yanlışlarını belirlemek amacıyla yapılır. Sonuçların destek planlamasında kullanılması bu işlevi açıkça gösterir.

Seçenek analizi: A: Günlük yaşam problemi kullanılmasına rağmen amaç yeni konu ile yaşantı arasında bağlantı kurmak değil hazırbulunuşluğu belirlemektir. | B: Uygulama öğretim sonunda ve not verme amacıyla yapılmamıştır. | C: İleri düzey öğrenenlere genişletilmiş görev sunulmamaktadır. | D: Öğrenciler birbirlerinin çalışmalarını değerlendirmemektedir. | E: Doğru seçenektir. Ön değerlendirme, öğretimden önce öğrencilerin hazırbulunuşluğunu, ön koşul öğrenmelerini ve kavram yanlışlarını belirlemek amacıyla yapılır. Sonuçların destek planlamasında kullanılması bu işlevi açıkça gösterir.

Kritik tuzak: Bir günlük yaşam problemi kullanılması köprü kurmayı düşündürebilir; belirleyici unsur, uygulamanın tanılama ve öğretimi uyarlama amacı taşımasıdır.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS model temelli soru yaklaşımı; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ön değerlendirme bileşeni. Soru özgündür.

SORU 20 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Öğrenme-öğretme yaşantıları: köprü kurma | Zorluk: Zor | Bilişsel: Uygulama | Süre: 106 sn**

Öğretmen doğrusal ilişki konusuna, öğrencilerin evlerindeki su faturalarında yer alan "tüketim miktarı-bedel" tablosunu inceleyerek başlamış; günlük yaşam deneyimini matematikteki değişim oranı kavramıyla ilişkilendirmiştir.

Bu başlangıç etkinliği modelde hangi bileşene karşılık gelir?

- A) Temel kabuller
- B) Ön değerlendirme
- C) Destekleme
- D) Köprü kurma
- E) Sonuç değerlendirme

DOĞRU CEVAP: D - Köprü kurma

Çözüm: Köprü kurma, yeni öğrenmeyi öğrencinin önceki bilgileri, deneyimleri ve gerçek yaşam bağlamlarıyla ilişkilendirerek anlamlı bir başlangıç oluşturur. Su faturası ile değişim oranı arasında kurulan bağlantı bu bileşene örnektir.

Seçenek analizi: A: Bu, tasarımı yönlendiren genel bir ilke değil somut başlangıç uygulamasıdır. | B: Öğrencinin eksiklerini tanılama amacı belirtilmemiştir. | C: Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciye ek iskele sunulmamaktadır. | D: Doğru seçenektir. Köprü kurma, yeni öğrenmeyi öğrencinin önceki bilgileri, deneyimleri ve gerçek yaşam bağlamlarıyla ilişkilendirerek anlamlı bir başlangıç oluşturur. Su faturası ile değişim oranı arasında kurulan bağlantı bu bileşene örnektir. | E: Öğretim sonunda başarı belirleme yapılmamaktadır.

Kritik tuzak: Etkinlikte tablo bulunması ön değerlendirme ya da veri okuryazarlığı çağrışımı yapabilir; amaç, yaşantı ile yeni kavram arasında bağ kurmaktır.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS kitapçığında köprü kurma bileşenine yönelik soru yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 21 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Farklılaştırma: zenginleştirme ve destekleme | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 85 sn**

Aynı öğrenme çıktısı için öğretmen, konuya hâkim öğrencilerden yerel bir sorun üzerine özgün veri toplayıp model geliştirmelerini istemiş; ön koşul eksikliği olan öğrencilere ise adım kartları, örnek çözüm ve ek zaman sağlamıştır.

Bu uygulamada farklılaştırmanın hangi iki yönü birlikte kullanılmıştır?

- A) Ön değerlendirme ve sonuç değerlendirme
- B) Köprü kurma ve temel kabuller
- C) Zenginleştirme ve destekleme
- D) Öz değerlendirme ve akran değerlendirme
- E) İçerik aktarımı ve standartlaştırma

DOĞRU CEVAP: C - Zenginleştirme ve destekleme

Çözüm: İleri düzey öğrenciye daha karmaşık ve özgün görev sunmak zenginleştirme; eksik ön koşulları olan öğrenciye adım kartı, örnek ve ek zaman vermek desteklemedir. Aynı çıktı korunurken öğrenme yolu gereksinime göre uyarlanmıştır.

Seçenek analizi: A: Senaryoda iki ayrı değerlendirme türü değil öğretim uyarlamaları vardır. | B: Yeni öğrenmeyi deneyimle ilişkilendirme veya genel ilke açıklanmamıştır. | C: Doğru seçenektir. İleri düzey öğrenciye daha karmaşık ve özgün görev sunmak zenginleştirme; eksik ön koşulları olan öğrenciye adım kartı, örnek ve ek zaman vermek desteklemedir. Aynı çıktı korunurken öğrenme yolu gereksinime göre uyarlanmıştır. | D: Öğrencilerin değerlendirme yaptığına ilişkin bilgi yoktur. | E: Görevler öğrencilerin ihtiyaçlarına göre farklılaştırılmıştır.

Kritik tuzak: Her iki gruba farklı görev verilmesi hedeflerin de farklılaştığı anlamına gelmez; ortak öğrenme çıktısı korunmuştur.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli farklılaştırma uygulamaları; soru özgündür.

SORU 22 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Öğrenme kanıtı: tanılayıcı dallanmış ağaç | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 88 sn**

Bir ölçme aracıyla öğrenciye art arda doğru-yanlış türünde ifadeler sunulmaktadır. Her yanıt öğrenciyi başka bir ifadeye yönlendirmekte ve izlenen yola göre farklı çıkış noktalarına ulaşılmaktadır.

Bu ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanılayıcı dallanmış ağaç
- B) Yapılandırılmış grid
- C) Kontrol listesi
- D) Dereceli puanlama anahtarı
- E) Kavram haritası

DOĞRU CEVAP: A - Tanılayıcı dallanmış ağaç

Çözüm: Tanılayıcı dallanmış ağaçta öğrenci, doğru-yanlış yanıtlarına bağlı olarak farklı yollardan ilerler ve bir çıkışa ulaşır. Yanıt yolu, kavram yanlışlarının tanınmasına yardım eder.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Tanılayıcı dallanmış ağaçta öğrenci, doğru-yanlış yanıtlarına bağlı olarak farklı yollardan ilerler ve bir çıkışa ulaşır. Yanıt yolu, kavram yanlışlarının tanınmasına yardım eder. | B: Yapılandırılmış gridde bilgi kutucukları arasında uygun olanlar seçilir ve sıralanabilir. | C: Kontrol listesinde ölçütlerin varlığı-yokluğu işaretlenir; dallanma yoktur. | D: Rubrikte performans ölçütleri ve düzey tanımları bulunur. | E: Kavram haritası kavramlar arasındaki ilişkileri ağ yapısında gösterir.

Kritik tuzak: Kutular ve yollar yapılandırılmış gridi çağrıştırmaz; ayırt edici özellik, her yanıtın bir sonraki ifadeyi belirlemesidir.

Dayanak: 2026 MEB-EKYS ölçme aracı soru yaklaşımı; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenme kanıtları. Soru özgündür.

SORU 23 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Öğrenme kanıtları: değerlendirme ölçütlerinin şeffaflığı | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Analiz | Süre: 71 sn**

Öğretmen bir performans görevi vermeden önce "kanıt kullanma", "gerekçeleştirme" ve "sunum düzeni" ölçütlerini, başarı düzeylerinin açıklamalarıyla birlikte öğrencilerle paylaşmıştır. Öğrenciler çalışma sırasında bu ölçütlerden yararlanarak ürünlerini gözden geçirmiştir.

Bu uygulamanın temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beklentileri görünür kılmak ve öğrencinin kendi öğrenmesini izlemesini desteklemek**
B) Bütün öğrencilerin aynı ürünü hazırlamasını zorunlu kılmak
C) Değerlendirme ölçütlerini öğrencilerden gizlemek
D) Yalnızca sınıf içi sıralama yapmak
E) Öğretmenin gözlem yapma ihtiyacını ortadan kaldırmak

DOĞRU CEVAP: A - Beklentileri görünür kılmak ve öğrencinin kendi öğrenmesini izlemesini desteklemek

Çözüm: Ölçütlerin görevden önce paylaşılması, öğrencinin kendisinden beklenen performansı anlamasını ve çalışma sürecini bu ölçütlere göre düzenlemesini sağlar. Böylece değerlendirme şeffaflaşır ve öz değerlendirme desteklenir.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Ölçütlerin görevden önce paylaşılması, öğrencinin kendisinden beklenen performansı anlamasını ve çalışma sürecini bu ölçütlere göre düzenlemesini sağlar. Böylece değerlendirme şeffaflaşır ve öz değerlendirme desteklenir. | B: Ölçütlerin ortak olması ürünlerin tek tip olması anlamına gelmez. | C: Uygulamanın özü ölçütlerin önceden ve açık biçimde paylaşılmasıdır. | D: Ölçütler performansın niteliğine ve gelişimine yönelik geri bildirim sağlar; amaç yalnız sıralama değildir. | E: Şeffaf ölçütler öğretmenin değerlendirme sorumluluğunu ve gözlemini ortadan kaldırmaz.

Kritik tuzak: Ölçütlerin ortak olması, yöntem ve ürünlerin mutlaka aynı olacağı anlamına gelmez; ölçütler kalite beklentisini açıklar.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenme kanıtları ve şeffaf değerlendirme anlayışı; soru özgündür.

SORU 24 | Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**Konu: Program bileşenleri arasında uyum | Zorluk: Zor | Bilişsel: Değerlendirme | Süre: 122 sn**

Bir öğrenme çıktısı öğrencinin bir iddiayı güvenilir kanıtlarla savunmasını gerektirmektedir. Öğretmen ise yalnızca kavram tanımlarının sorulduğu çoktan seçmeli bir test uygulamış ve öğrencinin kanıt kullanma performansını hiç gözlemlememiştir.

Bu tasarımda öncelikle hangi uyum sorunu vardır?

- A)** İçerik ile okul takvimi arasında uyumsuzluk
B) Değerler ile fiziksel ortam arasında uyumsuzluk
C) Ön değerlendirme ile köprü kurma arasında uyumsuzluk
D) Öğrenme çıktısı ile öğrenme kanıtı arasında uyumsuzluk
E) Zenginleştirme ile destekleme arasında uyumsuzluk

DOĞRU CEVAP: D - Öğrenme çıktısı ile öğrenme kanıtı arasında uyumsuzluk

Çözüm: Öğrenme çıktısı, kanıta dayalı savunma performansı istemektedir. Yalnızca tanım bilgisini yoklayan test bu performansı görünür kılmadığı için öğrenme çıktısı ile öğrenme kanıtı uyumlu değildir.

Seçenek analizi: A: Takvim veya zamanlama hakkında bilgi verilmemiştir. | B: Değer ve fiziksel ortam ilişkisi kökün odağı değildir. | C: Bu iki başlangıç bileşenine ilişkin bir sorun açıklanmamıştır. | D: Doğru seçenektir. Öğrenme çıktısı, kanıta dayalı savunma performansı istemektedir. Yalnızca tanım bilgisini yoklayan test bu performansı görünür kılmadığı için öğrenme çıktısı ile öğrenme kanıtı uyumlu değildir. | E: Farklılaştırma uygulamaları söz konusu değildir.

Kritik tuzak: Çoktan seçmeli test bütünüyle kullanılamaz değildir; sorun, seçilen maddelerin hedeflenen performansı temsil etmemesidir.

Dayanak: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli program bileşenleri arasında uyum ilkesi; soru özgündür.

SORU 25 | Genel Kültür**Konu: Türkçe: paragrafta ana düşünce | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 82 sn**

Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, insanın kendiliğinden daha iyi düşünceye anlamına gelmez. Çok sayıda kaynağı art arda okumak, seçme ve ilişkilendirme yapılmadığında zihni yalnızca kalabalıklaştırabilir. Asıl önemli olan, ulaşılan bilgiyi sorgulamak, başka bilgilerle karşılaştırmak ve yeni bir bağlam içinde anlamlandırmaktır.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?**A) Bilgiye erişim, onu seçme, sorgulama ve anlamlandırma becerisiyle değer kazanır.****B) Çok sayıda kaynak okumak her durumda düşünceyi geliştirir.****C) Bilginin kolay ulaşılır olması öğrenme ihtiyacını azaltır.****D) Kaynakları karşılaştırmak bilgi edinmeyi gereksiz biçimde yavaşlatır.****E) İnsan zihni ancak ezber yoluyla bilgiyi koruyabilir.****DOĞRU CEVAP: A - Bilgiye erişim, onu seçme, sorgulama ve anlamlandırma becerisiyle değer kazanır.**

Çözüm: Parçada bilginin çokluğundan çok, ulaşılan bilginin seçilmesi, sorgulanması, karşılaştırılması ve anlamlandırılması gerektiği savunulmaktadır. Bu nedenle ana düşünce, erişimin ancak nitelikli zihinsel işlemlerle değer kazanacağıdır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Parçada bilginin çokluğundan çok, ulaşılan bilginin seçilmesi, sorgulanması, karşılaştırılması ve anlamlandırılması gerektiği savunulmaktadır. Bu nedenle ana düşünce, erişimin ancak nitelikli zihinsel işlemlerle değer kazanacağıdır. | B: Parçada nicelik tek başına yeterli görülmemektedir. | C: Parçada öğrenme ihtiyacının azalmasına ilişkin bir yargı yoktur. | D: Karşılaştırma olumlu ve gerekli bir işlem olarak sunulmuştur. | E: Ezberden söz edilmemekte, anlamlandırma vurgulanmaktadır.

Kritik tuzak: İlk cümlede bilgiye erişimin kolaylaşmasından söz edilmesi, parçanın teknoloji ya da kaynak sayısı hakkında olduğu yanlışlığına yol açabilir.

Dayanak: 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki paragraf-anlam soru biçimi; metin ve seçenekler özgündür.

SORU 26 | Genel Kültür**Konu: Türkçe: paragraf tamamlama | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 85 sn**

Bir müzenin yalnızca eski eşyaların sergilendiği sessiz bir depo olduğu düşüncesi artık geride kalıyor. Günümüzde müzeler, ziyaretçinin dokunabildiği kopyalar, etkileşimli ekranlar ve canlandırmalar aracılığıyla geçmişi araştırmasına imkân veriyor. --- Böylece ziyaretçi, kendisine hazır bilgi sunulan pasif bir izleyici olmaktan çıkıp tarihsel anlamın kurulmasına katılan etkin bir özneye dönüşüyor.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**A) Bu uygulamalar, sergilenen nesne ile ziyaretçinin deneyimi arasında çok yönlü bir ilişki kuruyor.****B) Müzelerdeki bütün eserlerin özgün olması ziyaretçi sayısını kesin olarak artırır.****C) Geçmişte kullanılan müzecilik yöntemlerinin tamamı günümüzde yasaklanmıştır.****D) Müze binalarının kent merkezinde bulunması ulaşım sorununu bütünüyle çözer.****E) Sergi salonlarında sessizliğin korunması tarih öğrenmenin tek koşuludur.****DOĞRU CEVAP: A - Bu uygulamalar, sergilenen nesne ile ziyaretçinin deneyimi arasında çok yönlü bir ilişki kuruyor.**

Çözüm: Boşluktan önce etkileşimli uygulamalar, sonra ziyaretçinin etkin özneye dönüşmesi anlatılmaktadır. Doğru cümle bu iki düşünce arasında neden-sonuç bağı kurmalı ve nesne-deneyim ilişkisini açıklamalıdır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Boşluktan önce etkileşimli uygulamalar, sonra ziyaretçinin etkin özneye dönüşmesi anlatılmaktadır. Doğru cümle bu iki düşünce arasında neden-sonuç bağı kurmalı ve nesne-deneyim ilişkisini açıklamalıdır. | B: Parçanın etkileşim ve deneyim akışını bozmakta, kesin bir nedensellik kurmaktadır. | C: Parçada yasaklamaya ilişkin bilgi yoktur ve ifade aşırıdır. | D: Konu müze konumundan değil öğrenme deneyiminden söz etmektedir. | E: Parçanın etkileşimli müzecilik görüşüne aykırıdır.

Kritik tuzak: "Müze" sözcüğü geçen her cümle bağlama uymaz; geçiş cümlesinin hem önceki örnekleri toplaması hem sonraki sonucu hazırlaması gerekir.

Dayanak: 2019-2025 MEB-EKYS Türkçe soru yaklaşımı; metin özgündür.

SORU 27 | Genel Kültür**Konu: Mantıksal akıl yürütme: sıralama | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 88 sn**

Bir okulda pazartesi cumaya her gün bir atölye yapılacaktır: Dil, STEM, Müzik, Sanat ve Tarih.

- Dil atölyesi pazartesi günü yapılacaktır.
- Müzik atölyesi çarşamba günü yapılacaktır.
- STEM atölyesi Sanat atölyesinden önce yapılacaktır.
- Tarih atölyesi Sanat atölyesinin hemen ertesi günü yapılacaktır.

Buna göre Tarih atölyesi hangi gün yapılacaktır?

- A) Pazartesi
- B) Salı
- C) Çarşamba
- D) Perşembe
- E) Cuma

DOĞRU CEVAP: E - Cuma**Çözüm:** Pazartesi Dil, çarşamba Müziktir. Geriye salı, perşembe ve cuma günleri kalır. Sanat ile Tarih ardışık olacağından Sanat perşembe, Tarih cuma; STEM ise salı günü yapılır.**Seçenek analizi:** A: Pazartesi Dil atölyesine ayrılmıştır. | B: Tarih, Sanatın hemen ertesi olmalıdır; salı olursa Sanat pazartesiye gelerek Dil ile çakışır. | C: Çarşamba Müzik atölyesine ayrılmıştır. | D: Tarih perşembe olursa Sanat çarşamba olmalı, bu da Müzik ile çakışır. | E: Doğru seçenektir. Pazartesi Dil, çarşamba Müziktir. Geriye salı, perşembe ve cuma günleri kalır. Sanat ile Tarih ardışık olacağından Sanat perşembe, Tarih cuma; STEM ise salı günü yapılır.**Kritik tuzak:** "STEM Sanattan önce" koşulu tek başına birçok olasılık verir; ardışıklık koşulu ve sabit günler birlikte kullanılmalıdır.**Dayanak:** Eski EKYS kitapçıklarındaki akıl yürütme soru biçimi; kurgu özgündür.**SORU 28 | Genel Kültür****Konu: Sayısal akıl yürütme: yüzde ve kesir | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Uygulama | Süre: 62 sn**

Bir okul kütüphanesinde 600 kitap vardır. Kütüphaneye mevcut kitap sayısının yüzde 20'si kadar yeni kitap eklenmiş, ardından oluşan toplamın altıda biri kardeş okula gönderilmiştir.

Kütüphanede son durumda kaç kitap kalmıştır?

- A) 540
- B) 600
- C) 620
- D) 660
- E) 720

DOĞRU CEVAP: B - 600**Çözüm:** 600 kitabın yüzde 20'si 120'dir. Yeni toplam 720 olur. 720'nin altıda biri 120 olduğundan $720 - 120 = 600$ kitap kalır.**Seçenek analizi:** A: Artış ve bağış işlemleri yanlış sırada veya yanlış tabanla hesaplanmıştır. | B: Doğru seçenektir. 600 kitabın yüzde 20'si 120'dir. Yeni toplam 720 olur. 720'nin altıda biri 120 olduğundan $720 - 120 = 600$ kitap kalır. | C: Toplamın altıda biri doğru çıkarılmamıştır. | D: Bağış miktarı yalnızca ilk sayı üzerinden eksik hesaplanmıştır. | E: Bu, yalnızca yüzde 20 artıştan sonraki sayıdır; bağış çıkarılmamıştır.**Kritik tuzak:** Yüzde artış ile kesir kadar azalış birbirini her zaman götürmez; burada sayılar özel olarak eşit sonucu vermektedir ve işlemler sırasıyla yapılmalıdır.**Dayanak:** 2019-2020 MEB-EKYS sayısal akıl yürütme örüntüsü; soru özgündür.

SORU 29 | Genel Kültür**Konu: Tablo yorumlama | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 94 sn**

Bir okulun dört aya ait devam oranı ve tamamlanan sosyal sorumluluk projesi sayısı şöyledir:

Ay	Devam oranı (%)	Proje sayısı
Eylül	92	8
Ekim	94	7
Kasım	91	9
Aralık	95	10

Bu verilere göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Devam oranı yükseldikçe proje sayısı her ay artmıştır.
 B) Aralık ayında hem devam oranı hem proje sayısı diğer aylardan yüksektir.
 C) Proje sayısındaki artış devam oranının yükselmesine neden olmuştur.
 D) Kasım ayında proje başına düşen öğrenci sayısı en azdır.
 E) Ekim ve Kasım aylarında devam eden öğrenci sayısı eşittir.

DOĞRU CEVAP: B - Aralık ayında hem devam oranı hem proje sayısı diğer aylardan yüksektir.**Çözüm:** Aralık ayının devam oranı yüzde 95 ile, proje sayısı da 10 ile tablodaki en yüksek değerlerdir. Diğer seçenekler ya tabloyla çalışmakta ya da verilmeyen bilgiye dayanmaktadır.**Seçenek analizi:** A: Eylül-Ekim arasında devam artarken proje sayısı azalmıştır. | B: Doğru seçenektir. Aralık ayının devam oranı yüzde 95 ile, proje sayısı da 10 ile tablodaki en yüksek değerlerdir. Diğer seçenekler ya tabloyla çalışmakta ya da verilmeyen bilgiye dayanmaktadır. | C: Tablo nedensellik göstermez. | D: Öğrenci sayısı verilmemiştir. | E: Yüzde verilmiş, toplam öğrenci sayısı verilmemiştir.**Kritik tuzak:** Yüzde ile öğrenci sayısı aynı değildir; toplam öğrenci sayısı bilinmeden kesin sayı karşılaştırması yapılamaz.**Dayanak:** 2020-2025 MEB-EKYS tablo ve grafik yorumlama yaklaşımı; veri seti özgündür.**SORU 30 | Genel Kültür****Konu: Türkiye coğrafyası: yerel saat | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 82 sn****30° Doğu meridyenindeki bir kentte yerel saat 12.00 iken 45° Doğu meridyenindeki bir kentte yerel saat kaçtır?**

- A) 11.00
 B) 11.30
 C) 12.15
 D) 12.30
 E) 13.00

DOĞRU CEVAP: E - 13.00**Çözüm:** İki meridyen arasındaki fark 15 derecedir. Her 1 derece 4 dakikaya karşılık geldiği için fark 60 dakikadır. 45° Doğu daha doğuda olduğundan saati ileridir: 13.00.**Seçenek analizi:** A: Doğuya gidildikçe yerel saat geri değil ileri olur. | B: Hem yön hem dakika farkı yanlıştır. | C: 15 derecelik fark 15 dakika değil 60 dakikadır. | D: Her bir derece 4 dakika olduğundan 15 derece 60 dakikadır. | E: Doğru seçenektir. İki meridyen arasındaki fark 15 derecedir. Her 1 derece 4 dakikaya karşılık geldiği için fark 60 dakikadır. 45° Doğu daha doğuda olduğundan saati ileridir: 13.00.**Kritik tuzak:** Boylam farkını saat farkına çevirirken her dereceyi bir dakika kabul etmek sık yapılan hatadır.**Dayanak:** Türkiye coğrafyası ve genel coğrafya temel bilgisi; 2021-2026 MEB-EKYS coğrafya soru biçimi. Soru özgündür.**SORU 31 | Genel Kültür****Konu: Türkiye coğrafyası: akarsu rejimi | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 85 sn****Aşağıdaki özelliklerden hangisi Akdeniz iklim bölgesindeki, yağışla beslenen kısa bir akarsuyun yıllık akım düzenini en iyi açıklar?**

- A) Yıl boyunca düzenli ve yüksek akım göstermesi
 B) İlkbaharda kar erimeleriyle en yüksek akıma ulaşması
 C) Kışın debisinin yükselmesi, yazın belirgin biçimde azalması
 D) Yazın muson yağışlarıyla taşkın oluşturmaları
 E) Kışın donma nedeniyle bütünüyle kuruması

DOĞRU CEVAP: C - Kışın debisinin yükselmesi, yazın belirgin biçimde azalması**Çözüm:** Akdeniz ikliminde yağışların büyük bölümü kış aylarında düşer, yazlar kuraktır. Bu nedenle yağışla beslenen kısa akarsuların debisi kışın artar, yazın belirgin biçimde azalır.**Seçenek analizi:** A: Akdeniz ikliminde yağış mevsimlere eşit dağılmaz. | B: Kısa kıyı akarsularında temel belirleyici kış yağışlarıdır; kar erimesi baskın değildir. | C: Doğru seçenektir. Akdeniz ikliminde yağışların büyük bölümü kış aylarında düşer, yazlar kuraktır. Bu nedenle yağışla beslenen kısa akarsuların debisi kışın artar, yazın belirgin biçimde azalır. | D: Türkiye Akdeniz kıyılarında muson yağış rejimi görülmez. | E: Akdeniz kıyılarında kışlar ılımandır ve yağışlıdır.**Kritik tuzak:** "Türkiye akarsuları düzensiz rejimlidir" bilgisi tek başına yeterli değildir; mevsimsel yönün iklim tipine göre kurulması gerekir.**Dayanak:** 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye fiziki coğrafyası yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 32 | Genel Kültür**Konu:** Türkiye coğrafyası: toprak türleri | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 88 sn**Akarsuların taşıdığı malzemeleri eğimin azaldığı ova ve delta alanlarında biriktirmesiyle oluşan; genellikle genç, horizonları belirginleşmemiş ve tarımsal verimliliği yüksek topraklar aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Terra rossa
 B) Çernezyom
 C) Allüvyal topraklar
 D) Podzol
 E) Kahverengi bozkır toprağı

DOĞRU CEVAP: C - Allüvyal topraklar**Çözüm:** Akarsuların taşıyıp biriktirdiği kum, mil ve kil gibi malzemelerden oluşan genç topraklara allüvyal toprak denir. Taşkın ovaları ve deltalar bu toprakların yaygın olduğu alanlardır.**Seçenek analizi:** A: Terra rossa, kalkerli araziler üzerinde Akdeniz iklim koşullarında gelişir. | B: Çernezyom, çayır bitki örtüsü altında gelişen koyu renkli zonal topraktır. | C: Doğru seçenektir. Akarsuların taşıyıp biriktirdiği kum, mil ve kil gibi malzemelerden oluşan genç topraklara allüvyal toprak denir. Taşkın ovaları ve deltalar bu toprakların yaygın olduğu alanlardır. | D: Podzol, serin ve nemli orman koşullarında yıkanmanın etkili olduğu topraktır. | E: Bozkır koşullarında gelişen zonal topraktır; akarsu birikimiyle oluşmaz.**Kritik tuzak:** Yüksek verimlilik çernezyomu düşündürebilir; oluşum sürecinde akarsu biriktirmesi açıkça allüvyali gösterir.**Dayanak:** 2024 MEB-EKYS toprak sorusu yaklaşımı; Türkiye coğrafyası temel bilgisi. Soru özgündür.**SORU 33 | Genel Kültür****Konu:** Türkiye coğrafyası: akarsu havzaları | **Zorluk:** Kolay | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 65 sn**Türkiye'nin doğusundan doğan, ülke sınırları dışına çıktıktan sonra Kura Nehri ile birleşen ve sularını Hazar Denizi'ne ulaştıran akarsu aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Sakarya Nehri
 B) Gediz Nehri
 C) Kızılırmak
 D) Aras Nehri
 E) Ceyhan Nehri

DOĞRU CEVAP: D - Aras Nehri**Çözüm:** Aras Nehri Türkiye'nin doğusundan doğar, sınırın bir bölümünü oluşturur, Kura ile birleşir ve Hazar Denizi'ne ulaşır. Bu nedenle Türkiye'nin açık denizlere değil kapalı Hazar havzasına su taşıyan sınır aşan akarsularındandır.**Seçenek analizi:** A: Sakarya sularını Karadeniz'e ulaştırır ve Türkiye sınırları içinde akar. | B: Gediz, Ege Denizi'ne dökülür. | C: Kızılırmak tamamıyla Türkiye sınırları içinde akarak Karadeniz'e dökülür. | D: Doğru seçenektir. Aras Nehri Türkiye'nin doğusundan doğar, sınırın bir bölümünü oluşturur, Kura ile birleşir ve Hazar Denizi'ne ulaşır. Bu nedenle Türkiye'nin açık denizlere değil kapalı Hazar havzasına su taşıyan sınır aşan akarsularındandır. | E: Ceyhan Akdeniz'e dökülür.**Kritik tuzak:** Türkiye'den doğup başka ülkelere geçen Fırat ve Dicle, Basra Körfezi havzasına; Çoruh Karadeniz'e ulaşır. Hazar ve Kura ipuçları Aras'ı gösterir.**Dayanak:** 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye akarsuları ve havza yaklaşımı; soru özgündür.**SORU 34 | Genel Kültür****Konu:** Türk-İslam edebiyatı: Dîvân-ı Hikmet | **Zorluk:** Zor | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 122 sn**Türk tasavvuf edebiyatının ilk önemli örneklerinden sayılan, hikmet adı verilen şiirlerle İslam'ın ahlaki ve tasavvufi ilkelerini sade bir Türkçeyle anlatan Dîvân-ı Hikmet aşağıdaki isimlerden hangisine aittir?**

- A) Ahmed Yesevî
 B) Yusuf Has Hacib
 C) Edip Ahmet Yükneki
 D) Kaşgarlı Mahmut
 E) Âşık Paşa

DOĞRU CEVAP: A - Ahmed Yesevî**Çözüm:** Dîvân-ı Hikmet, Ahmed Yesevî'nin dinî-tasavvufi öğretilerini Türkçe hikmetlerle aktardığı eserdir. Eser, Türkistan sahasında tasavvufun yayılmasında etkili olmuştur.**Seçenek analizi:** A: Doğru seçenektir. Dîvân-ı Hikmet, Ahmed Yesevî'nin dinî-tasavvufi öğretilerini Türkçe hikmetlerle aktardığı eserdir. Eser, Türkistan sahasında tasavvufun yayılmasında etkili olmuştur. | B: Yusuf Has Hacib, Kutadgu Bilig'in yazarıdır. | C: Edip Ahmet Yükneki, Atabetül-Hakayık'ın yazarıdır. | D: Kaşgarlı Mahmut, Dîvânü Lugâti't-Türk'ün yazarıdır. | E: Âşık Paşa, Garibnâme'nin yazarıdır.**Kritik tuzak:** "Divan" sözcüğü Kaşgarlı Mahmut'un sözlüğüyle karıştırılabilir; eser adının "Hikmet" bölümü Ahmed Yesevî'yi işaret eder.**Dayanak:** 2019-2025 MEB-EKYS Türk-İslam kültür ve edebiyat soru yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 35 | Genel Kültür**Konu: Büyük Selçuklu eğitim tarihi: Nizamiye Medreseleri | Zorluk: Zor | Bilişsel: Bilgi | Süre: 106 sn****Büyük Selçuklu Devleti'nde Bağdat başta olmak üzere çeşitli merkezlerde kurulan Nizamiye Medreselerinin kuruluşunda etkili olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) İbn Sînâ
 B) Fârâbî
 C) Uluğ Bey
 D) Ali Kuşçu
 E) Nizâmülmülk

DOĞRU CEVAP: E - Nizâmülmülk**Çözüm:** Nizamiye Medreseleri, Büyük Selçuklu veziri Nizâmülmülk'ün öncülüğünde kurulmuştur. Kurumlar, eğitim kadrosunun yetişmesi ve ilmî hayatın düzenlenmesinde önemli rol oynamıştır.**Seçenek analizi:** A: İbn Sînâ hekim ve filozoftur; Nizamiye medreselerinin kurucusu değildir. | B: Fârâbî Türk-İslam filozofudur. | C: Uluğ Bey Semerkant'ta medrese ve rasathane çalışmalarıyla bilinir; dönem farklıdır. | D: Ali Kuşçu astronom ve matematikçidir; Nizamiye medreselerinin kuruluşuyla ilgili değildir. | E: Doğru seçenektir. Nizamiye Medreseleri, Büyük Selçuklu veziri Nizâmülmülk'ün öncülüğünde kurulmuştur. Kurumlar, eğitim kadrosunun yetişmesi ve ilmî hayatın düzenlenmesinde önemli rol oynamıştır.**Kritik tuzak:** Medrese denildiğinde tanınmış bilim insanlarına yönelmek yerine kuruluşu gerçekleştiren devlet adamı aranmalıdır.**Dayanak:** 2022-2025 MEB-EKYS Türk-İslam eğitim ve kültür tarihi yaklaşımı; soru özgündür.**SORU 36 | Genel Kültür****Konu: Osmanlı bilim tarihi: Takiyüddin | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Bilgi | Süre: 62 sn****III. Murat döneminde İstanbul'da bir rasathane kurarak astronomi gözlemleri yapan, mekanik saatleri gözlem aracı olarak kullanan Osmanlı bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Piri Reis
 B) Takiyüddin
 C) Kâtip Çelebi
 D) Matrakçı Nasuh
 E) Hezarfen Ahmet Çelebi

DOĞRU CEVAP: B - Takiyüddin**Çözüm:** İstanbul Rasathanesi, XVI. yüzyılda Takiyüddin'in yönetiminde kurulmuştur. Takiyüddin astronomi, matematik ve mekanik alanlarında çalışmış, hassas saatlerden gözlemlerde yararlanmıştır.**Seçenek analizi:** A: Piri Reis denizci ve haritacıdır. | B: Doğru seçenektir. İstanbul Rasathanesi, XVI. yüzyılda Takiyüddin'in yönetiminde kurulmuştur. Takiyüddin astronomi, matematik ve mekanik alanlarında çalışmış, hassas saatlerden gözlemlerde yararlanmıştır. | C: Kâtip Çelebi coğrafya ve bibliyografya alanında eserler vermiştir. | D: Matrakçı Nasuh minyatür, tarih ve matematik alanlarıyla tanınır. | E: Hezarfen Ahmet Çelebi uçuş denemesi anlatısıyla bilinir; rasathane kurucusu değildir.**Kritik tuzak:** Osmanlı bilim tarihi adları arasında Piri Reis ve Kâtip Çelebi öne çıksa da rasathane ve mekanik saat ipuçları Takiyüddin'e aittir.**Dayanak:** 2019-2025 MEB-EKYS Osmanlı bilim tarihi soru yaklaşımı; soru özgündür.**SORU 37 | Genel Kültür****Konu: Klasik Osmanlı mimarisi: Selimiye Camii | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 88 sn****Mimarî tarafından "ustalık eserim" olarak nitelenen ve Edirne'de bulunan Selimiye Camii aşağıdaki mimarlardan hangisinin eseridir?**

- A) Sedefkâr Mehmet Ağa
 B) Mimar Kemaleddin
 C) Vedat Tek
 D) Mimar Sinan
 E) Acem Ali

DOĞRU CEVAP: D - Mimar Sinan**Çözüm:** Edirne Selimiye Camii, Mimar Sinan'ın olgunluk döneminin başyapıtı ve kendi ifadesiyle ustalık eseridir.**Seçenek analizi:** A: Sedefkâr Mehmet Ağa, Sultanahmet Camii'nin mimaridir. | B: Mimar Kemaleddin, Birinci Ulusal Mimarlık akımının temsilcilerindendir. | C: Vedat Tek, Birinci Ulusal Mimarlık akımının önde gelen mimarlarından. | D: Doğru seçenektir. Edirne Selimiye Camii, Mimar Sinan'ın olgunluk döneminin başyapıtı ve kendi ifadesiyle ustalık eseridir. | E: Acem Ali erken Osmanlı klasik mimarisinde görev yapmıştır; Selimiye'nin mimarı değildir.**Kritik tuzak:** Sultanahmet Camii ile Selimiye'nin kubbeli anıtsal yapısı karıştırılabilir; Edirne ve "ustalık eseri" ipuçları Mimar Sinan'ı gösterir.**Dayanak:** 2023-2025 MEB-EKYS Türk mimarisi soru yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 38 | Genel Kültür**Konu:** Divan edebiyatı: Hüsni ü Aşk | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 91 sn

Divan edebiyatının son büyük şairlerinden biri kabul edilen ve tasavvufi-mecazi bir mesnevi olan Hüsni ü Aşk'ı kaleme alan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fuzûlî
- B) Bâkî
- C) Nedim
- D) Şeyh Galip
- E) Nâbî

DOĞRU CEVAP: D - Şeyh Galip

Çözüm: Hüsni ü Aşk, Şeyh Galip'in sembolik ve tasavvufi mesnevisidir. Eser, Sebki Hindî etkileri ve alegorik yapısıyla tanınır.

Seçenek analizi: A: Fuzûlî, Leylâ vü Mecnûn mesnevisiyle tanınır. | B: Bâkî özellikle gazel ve kasideleriyle tanınır. | C: Nedim Lale Devri şiirinin önde gelen ismidir. | D: Doğru seçenektir. Hüsni ü Aşk, Şeyh Galip'in sembolik ve tasavvufi mesnevisidir. Eser, Sebki Hindî etkileri ve alegorik yapısıyla tanınır. | E: Nâbî hikemî tarzın temsilcisidir ve Hayriyye adlı mesnevisiyle bilinir.

Kritik tuzak: Mesnevi türü Fuzûlî ve Nâbî'yi de akla getirebilir; eser adı doğrudan Şeyh Galip'e aittir.

Dayanak: MEB-EKYS genel kültür ve Türk edebiyatı soru yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 39 | Genel Kültür**Konu:** Somut olmayan kültürel miras: Nevruz | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 94 sn

Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan geniş bir coğrafyada baharın gelişi ve doğanın canlanmasıyla ilişkilendirilen; ateşten atlama, yumurta boyama ve toplu kutlama gibi uygulamalarla yaşatılan kültürel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hıdırellez
- B) Mevlîvî sema töreni
- C) Kırkpınar yağlı güreşleri
- D) Mesir macunu festivali
- E) Nevruz

DOĞRU CEVAP: E - Nevruz

Çözüm: Nevruz, gece ile gündüzün eşitlendiği dönemde baharın ve yeni yılın gelişiyle ilişkilendirilen ortak kültürel mirastır. Türk dünyasında çeşitli ritüellerle kutlanır.

Seçenek analizi: A: Hıdırellez de bahar kutlamasıdır; ancak Orta Asya-Türk dünyası ve 21 Mart bağlamı Nevruz'u gösterir. | B: Sema, Mevlîvîlik geleneğine ait tasavvufi törendir. | C: Kırkpınar bir spor ve festival geleneğidir. | D: Mesir geleneği Manisa merkezli şifa ve festival uygulamasıdır. | E: Doğru seçenektir. Nevruz, gece ile gündüzün eşitlendiği dönemde baharın ve yeni yılın gelişiyle ilişkilendirilen ortak kültürel mirastır. Türk dünyasında çeşitli ritüellerle kutlanır.

Kritik tuzak: Hıdırellez de baharı karşılar; Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan Türk dünyası ve doğanın yeniden doğuşu vurgusu Nevruz'u daha belirgin kılar.

Dayanak: 2019-2025 MEB-EKYS somut olmayan kültürel miras yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 40 | Genel Kültür**Konu:** Türk dünyası: Manas Destanı | **Zorluk:** Zor | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 106 sn

Dünyanın en hacimli destanlarından biri olarak kabul edilen, Manasçı adı verilen anlatıcılar tarafından kuşaktan kuşağa aktarılan Manas Destanı aşağıdaki Türk topluluklarından hangisine aittir?

- A) Kazaklar
- B) Özbekler
- C) Kırgızlar
- D) Türkmenler
- E) Azerbaycan Türkleri

DOĞRU CEVAP: C - Kırgızlar

Çözüm: Manas Destanı, Kırgız Türklerinin millî destanıdır. Destanı sözlü olarak aktaran sanatçılara "Manasçı" denir.

Seçenek analizi: A: Kazakların zengin destan geleneği vardır; Manas Kırgızlara aittir. | B: Manas, Özbek destanı değildir. | C: Doğru seçenektir. Manas Destanı, Kırgız Türklerinin millî destanıdır. Destanı sözlü olarak aktaran sanatçılara "Manasçı" denir. | D: Türkmen destan geleneğinde Köroğlu öne çıkar; Manas Kırgızlara aittir. | E: Azerbaycan sahasında Dede Korkut ve Köroğlu gelenekleri öne çıkar.

Kritik tuzak: Destanın bütün Türk dünyasında bilinmesi, ait olduğu topluluğun karıştırılmasına yol açabilir.

Dayanak: 2019-2025 MEB-EKYS Türk dünyası ve kültür tarihi yaklaşımı; soru özgündür.

SORU 41 | Mevzuat**Konu: 1982 Anayasası: devletin temel amaç ve görevleri | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 85 sn**

1982 Anayasası'na göre devletin;

- kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak biçimde sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya,
- insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya

çalışması hangi başlık kapsamında düzenlenmiştir?

- A) Cumhuriyetin nitelikleri
- B) Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması
- C) Kanun önünde eşitlik
- D) Devletin temel amaç ve görevleri
- E) Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

DOĞRU CEVAP: D - Devletin temel amaç ve görevleri**Çözüm:** 1982 Anayasası'nın 5. maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenler. Kişinin haklarını sınırlayan engellerin kaldırılması ve maddi-manevi gelişim şartlarının hazırlanması bu maddede açıkça sayılmıştır.**Seçenek analizi:** A: Cumhuriyetin nitelikleri demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti gibi özellikleri düzenler; verilen görevler Anayasa madde 5 kapsamındadır. | B: Bu başlık sınırlamanın kanunilik, ölçülülük ve ilgili maddelerdeki sebeplerle yapılmasını düzenler. | C: Eşitlik ilkesi ayrımcılık yasağı ve eşit muameleyi düzenler. | D: Doğru seçenektir. 1982 Anayasası'nın 5. maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenler. Kişinin haklarını sınırlayan engellerin kaldırılması ve maddi-manevi gelişim şartlarının hazırlanması bu maddede açıkça sayılmıştır. | E: Bu başlık Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme, yargı ve diğer kişi-kurumları bağlamasını düzenler.**Kritik tuzak:** Kökte "temel hak ve hürriyetler" sözcüklerinin geçmesi, temel hakların sınırlanması başlığına yöneltebilir; burada sınırlama ölçütü değil devletin aktif görevi sorulmaktadır.**Dayanak:** 1982 Anayasası, madde 5. Güncellik için yayımdan önce yürürlükteki metinle son kontrol önerilir.**SORU 42 | Mevzuat****Konu: 1982 Anayasası: eşitlik ve pozitif tedbirler | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 88 sn**

Bir kamu kurumu hizmet binasında engelli bireylerin erişimini kolaylaştırmak için ayrı düzenlemeler yapmış ve bu gruba öncelikli destek sağlamıştır.

1982 Anayasası'nın kanun önünde eşitlik hükmüne göre bu uygulamayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Engelliler için alınacak özel tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.
- B) Her türlü farklı uygulama mutlak biçimde eşitliğe aykırıdır.
- C) Özel tedbir yalnızca kanunla seçim hakkı konusunda alınabilir.
- D) Öncelikli destek ancak bütün vatandaşlara aynı anda sağlanırsa geçerlidir.
- E) Eşitlik ilkesi idari makamları bağlamaz.

DOĞRU CEVAP: A - Engelliler için alınacak özel tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.**Çözüm:** Anayasa'nın 10. maddesi; kadınlar ve erkekler için eşitliği sağlayacak tedbirlerin yanı sıra çocuklar, yaşlılar, engelliler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağını düzenler.**Seçenek analizi:** A: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 10. maddesi; kadınlar ve erkekler için eşitliği sağlayacak tedbirlerin yanı sıra çocuklar, yaşlılar, engelliler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağını düzenler. | B: Anayasa bazı gruplar lehine alınacak özel tedbirlerin eşitliğe aykırı sayılmayacağını belirtir. | C: Tedbir alanı seçim hakkıyla sınırlı değildir. | D: Pozitif tedbirin amacı dezavantajı azaltmaktır; herkese aynı işlem şartı aranmaz. | E: Anayasa eşitlik ilkesine devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde uygun davranmasını gerektirir.**Kritik tuzak:** Eşitlik her durumda herkese özdeş işlem yapmak değildir; dezavantajı gidermeye yönelik özel tedbirler anayasal olarak mümkündür.**Dayanak:** 1982 Anayasası, madde 10. Güncellik için yürürlükteki metinle son kontrol önerilir.

SORU 43 | Mevzuat**Konu: 1982 Anayasası: kanunsuz emir | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 91 sn**

Bir ilçe yöneticisi okul müdürüne mevzuata aykırı olarak bazı resmî kayıtları silmesini emretmiştir. Müdür emri hukuka aykırı görerek yerine getirmemiş ve aykırılığı üstüne bildirmiştir. Üst, emrini yazılı olarak yinelemiş; ayrıca emrin konusu ceza kanunlarına göre suç oluşturmaktadır.

1982 Anayasası'na göre okul müdürü nasıl davranmalıdır?

- A) Emir yazılı verildiği için derhâl yerine getirmelidir.
 B) Emir yerine getirip yalnızca sonradan idari itirazda bulunmalıdır.
 C) **Emri hiçbir surette yerine getirmemeli; yerine getirirse sorumluluktan kurtulamayacağını bilmelidir.**
 D) Emri bir astına devrederek yerine getirilmesini sağlamalıdır.
 E) Üstün sorumlu olacağı gerekçesiyle emri uygulamalıdır.

DOĞRU CEVAP: C - Emri hiçbir surette yerine getirmemeli; yerine getirirse sorumluluktan kurtulamayacağını bilmelidir.

Çözüm: Anayasa'nın 137. maddesine göre kamu görevlisi hukuka aykırı emri yerine getirmez ve aykırılığı emri verene bildirir. Üst emri yazılı yenilerse, konusu suç oluşturmayan emir uygulanabilir ve sorumluluk emri verene ait olur; ancak konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez.

Seçenek analizi: A: Konusu suç teşkil eden emir, yazılı olarak yinelense bile yerine getirilemez. | B: Suç oluşturan emrin uygulanması yasaktır; sonradan itiraz yeterli değildir. | C: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 137. maddesine göre kamu görevlisi hukuka aykırı emri yerine getirmez ve aykırılığı emri verene bildirir. Üst emri yazılı yenilerse, konusu suç oluşturmayan emir uygulanabilir ve sorumluluk emri verene ait olur; ancak konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. | D: Emri devretmek hukuka aykırılığı ve kişisel sorumluluğu ortadan kaldırmaz. | E: Yazılı ısrar kuralı konusu suç oluşturmayan hukuka aykırı emirler içindir.

Kritik tuzak: "Yazılı emir verilirse sorumluluk üste geçer" kuralı mutlak değildir. Suç oluşturan emir bu istisnanın dışındadır.

Dayanak: 1982 Anayasası, madde 137; 657 sayılı Kanun madde 11 ile paralel düzenleme. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 44 | Mevzuat**Konu: 1982 Anayasası: seçimlerin yönetim ve denetimi | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 94 sn**

1982 Anayasası'na göre seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptıрма; seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleyip kesin karara bağlama görevi aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
 B) **Yüksek Seçim Kurulu**
 C) Anayasa Mahkemesi
 D) İçişleri Bakanlığı
 E) Danıştay

DOĞRU CEVAP: B - Yüksek Seçim Kurulu

Çözüm: Anayasa'nın 79. maddesi seçimlerin yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılacağını, bu süreçteki yönetim, dürüstlük, şikâyet ve itirazların kesin karara bağlanması görevini Yüksek Seçim Kuruluna verir.

Seçenek analizi: A: TBMM Başkanlığı yasama organının iç yönetimini yürütür; seçimlerin yargısal yönetim ve denetim organı değildir. | B: Doğru seçenektir. Anayasa'nın 79. maddesi seçimlerin yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılacağını, bu süreçteki yönetim, dürüstlük, şikâyet ve itirazların kesin karara bağlanması görevini Yüksek Seçim Kuruluna verir. | C: Anayasa Mahkemesi norm denetimi ve bireysel başvuru gibi görevleri yürütür; seçimlerin genel yönetim ve denetimi YSK'ya aittir. | D: İdari güvenlik ve kolluk tedbirleri seçim kurulunun anayasal görevini devralmaz. | E: Danıştay yüksek idare mahkemesidir; seçimlerin genel yönetim ve denetimini yürütmez.

Kritik tuzak: Seçimin güvenliğine ilişkin idari tedbirler İçişleri Bakanlığını düşündürebilir; ancak anayasal anlamda genel yönetim, denetim ve kesin karar mercii YSK'dır.

Dayanak: 1982 Anayasası, madde 79. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 45 | Mevzuat**Konu: 657 sayılı Kanun: güvenlik hakkı | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 82 sn****657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre kanunlarda yazılı hâller dışında devlet memurunun memurluğuna son verilememesi ve aylık ile diğer haklarının elinden alınamaması hangi genel hakla ilişkilidir?**

- A) Emeklilik
 B) İzin
 C) Müracaat ve şikâyet
 D) Güvenlik
 E) Toplu sözleşme

DOĞRU CEVAP: D - Güvenlik**Çözüm:** 657 sayılı Kanun'da güvenlik hakkı, kanunlarda yazılı hâller dışında memurluğa son verilememesi ve memurun aylık ve diğer haklarının elinden alınamaması biçiminde düzenlenmiştir.**Seçenek analizi:** A: Emeklilik, belirli şartlarla hizmetin sona ermesi ve emeklilik haklarından yararlanmayla ilgilidir. | B: İzin hakkı çalışma süresinin belirli dönemlerde kesilmesine ilişkindir. | C: Bu hak, resmî ve şahsî işlerden dolayı başvuru ve şikâyetle bulunmayı kapsar. | D: Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun'da güvenlik hakkı, kanunlarda yazılı hâller dışında memurluğa son verilememesi ve memurun aylık ve diğer haklarının elinden alınamaması biçiminde düzenlenmiştir. | E: Toplu sözleşme mali ve sosyal haklara ilişkin ayrı bir haktır.**Kritik tuzak:** "Aylık ve diğer haklar" ifadesi mali hak çağrışımı yapabilir; madde bu korumayı "güvenlik" başlığı altında düzenler.**Dayanak:** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, genel haklar bölümü. Yayımdan önce güncel metinle kontrol edilmelidir.**SORU 46 | Mevzuat****Konu: 657 sayılı Kanun: liyakat ilkesi | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 110 sn**

Bir kamu kurumunda göreve giriş, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmenin hizmet gerekleri, başarı ve yeterliğe dayandırılması; aynı koşulları taşıyanlara fırsat eşitliği sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu uygulama 657 sayılı Kanun'un temel ilkelerinden hangisine karşılık gelir?

- A) Sınıflandırma
 B) Kariyer
 C) Tarafsızlık
 D) Liyakat
 E) Sadakat

DOĞRU CEVAP: D - Liyakat**Çözüm:** Liyakat ilkesi, devlet kamu hizmetlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi görevin gerektirdiği niteliklere ve başarıya bağlamayı; fırsat eşitliği sağlamayı amaçlar.**Seçenek analizi:** A: Sınıflandırma, görevleri ve görevlileri hizmetlerin gerektirdiği niteliklere göre sınıflara ayırır. | B: Kariyer, memurlara gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına göre sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânı sağlar. | C: Tarafsızlık bir ödevdir; temel ilkeler arasında sorulan kavram liyakattir. | D: Doğru seçenektir. Liyakat ilkesi, devlet kamu hizmetlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi görevin gerektirdiği niteliklere ve başarıya bağlamayı; fırsat eşitliği sağlamayı amaçlar. | E: Sadakat devlete bağlılık ödevidir; göreve giriş ve yükselmede başarı-yeterlik ilkesini açıklamaz.**Kritik tuzak:** Kariyer ve liyakat birbirine yakındır. Kariyer gelişme imkânına, liyakat ise göreve giriş ve yükselmede başarı-yeterlik ölçütüne ağırlık verir.**Dayanak:** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, madde 3. Yayımdan önce güncel metinle kontrol edilmelidir.

SORU 47 | Mevzuat**Konu: 657 sayılı Kanun: isnat ve iftiralara karşı korunma | Zorluk: Zor | Bilişsel: Uygulama | Süre: 114 sn**

Bir memur hakkında kişisel husumet nedeniyle uydurma bir suç isnadıyla şikâyetle bulunulmuş, yürütülen kanuni işlem sonunda isnadın gerçek olmadığı kesinleşmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki "isnat ve iftiralara karşı korunma" hükmüne göre yetkili makamın yapması gereken işlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memura otomatik olarak kademe ilerlemesi vermek
- B) **İsnatta bulunan kişi hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet savcılığından istemek**
- C) Şikâyet dosyasını hiçbir işlem yapmadan kapatmak
- D) Memuru başka bir kuruma nakletmek
- E) Şikâyet sahibine yalnız sözlü uyarıda bulunmak

DOĞRU CEVAP: B - İsnatta bulunan kişi hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet savcılığından istemek

Çözüm: 657 sayılı Kanun, garaz veya hakaret amacıyla uydurma suç isnadı yapıldığı ve isnadın kanuni işlem sonunda sabit olmadığı durumda yetkili amirin isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet savcılığından istemesini öngörür.

Seçenek analizi: A: Kanunda böyle bir otomatik özlük hakkı öngörülmemiştir. | B: Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun, garaz veya hakaret amacıyla uydurma suç isnadı yapıldığı ve isnadın kanuni işlem sonunda sabit olmadığı durumda yetkili amirin isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet savcılığından istemesini öngörür. | C: Uydurma isnadın koşulları oluşmuşsa yetkili makamın savcılıktan kamu davası istemesi öngörülür. | D: Koruma hükmü memurun yerini değiştirmeyi değil iftira sahibine karşı işlem başlatılmasını düzenler. | E: Kanundaki koruma, koşullar oluştuğunda savcılığa başvuru yapılmasını gerektirir.

Kritik tuzak: Her sonuçsuz şikâyet otomatik olarak iftira sayılmaz; garaz veya uydurma suç isnadı koşullarının kanuni işlemle ortaya çıkması gerekir.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, isnat ve iftiralara karşı korunma hükmü. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 48 | Mevzuat**Konu: 657 sayılı Kanun: siyasi parti üyeliği | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 91 sn**

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi bir memurun siyasi partiye üye olduğu kesinleşmiştir.

Bu fiil aşağıdaki disiplin cezalarından hangisini gerektirir?

- A) Uyarma
- B) Kınama
- C) **Devlet memurluğundan çıkarma**
- D) Aylıktan kesme
- E) Kademe ilerlemesinin durdurulması

DOĞRU CEVAP: C - Devlet memurluğundan çıkarma

Çözüm: 657 sayılı Kanun'a göre siyasi partiye girmek devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiiller arasındadır.

Seçenek analizi: A: Siyasi parti üyeliği en hafif disiplin cezası kapsamında değildir. | B: Fiilin karşılığı kınama değildir. | C: Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun'a göre siyasi partiye girmek devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiiller arasındadır. | D: Siyasi parti üyeliği aylıktan kesme cezasından daha ağır yaptırıma bağlanmıştır. | E: Kanunda siyasi partiye girme fiili çıkarma cezasını gerektiren fiiller arasında sayılır.

Kritik tuzak: Siyasi faaliyete ilişkin bazı davranışlar farklı cezalara bağlanabilir; burada açıkça siyasi parti üyeliği sorulmaktadır.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, madde 125. Yayımdan önce güncel metinle kontrol edilmelidir.

SORU 49 | Mevzuat**Konu: 657 sayılı Kanun: sendika kurma ve üyelik hakkı | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 94 sn**

Bir devlet memuru, ilgili mevzuata uygun olarak kurulmuş bir kamu görevlileri sendikasına üye olmuştur.

Bu durum 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda düzenlenen hangi genel hakla ilişkilidir?

- A) Güvenlik hakkı
- B) Çekilme hakkı
- C) **Sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkı**
- D) Emeklilik hakkı
- E) Müracaat ve şikâyet hakkı

DOĞRU CEVAP: C - Sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkı

Çözüm: 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının Anayasa ve özel kanunda belirtilen hükümler uyarınca sendika ve üst kuruluşlar kurabilmesini ve bunlara üye olabilmesini genel haklar arasında düzenler.

Seçenek analizi: A: Güvenlik, kanunda yazılı hâller dışında memurluğa son verilememesi ve hakların alınamamasıyla ilgilidir. | B: Çekilme, memurun usulüne uygun biçimde görevinden ayrılabilmesidir. | C: Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının Anayasa ve özel kanunda belirtilen hükümler uyarınca sendika ve üst kuruluşlar kurabilmesini ve bunlara üye olabilmesini genel haklar arasında düzenler. | D: Emeklilik, hizmet şartları oluştuğunda emeklilik statüsüne geçmeyle ilgilidir. | E: Bu hak resmî veya şahsî işlerden dolayı idari makamlara başvurmayı kapsar.

Kritik tuzak: Devlet memurlarının siyasi parti üyeliği yasaktır; sendika üyeliği ise kanuni çerçevede tanınmış bir haktır. İki üyelik türü karıştırılmamalıdır.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, genel haklar bölümü. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 50 | Mevzuat**Konu: 1739 sayılı Kanun: eğitim sisteminin ana bölümleri | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 82 sn****1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk millî eğitim sistemi hangi iki ana bölümden kurulur?**

- A) Örgün eğitim ve yaygın eğitim
 B) Temel eğitim ve yükseköğretim
 C) Resmî eğitim ve özel eğitim
 D) Zorunlu eğitim ve isteğe bağlı eğitim
 E) Genel eğitim ve mesleki eğitim

DOĞRU CEVAP: A - Örgün eğitim ve yaygın eğitim**Çözüm:** 1739 sayılı Kanun'a göre Türk millî eğitim sistemi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur.**Seçenek analizi:** A: Doğru seçenektir. 1739 sayılı Kanun'a göre Türk millî eğitim sistemi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. | B: Bunlar eğitim kademeleriyle ilgilidir; sistemin iki ana bölümü değildir. | C: Kurumun mülkiyet/statü ayrımı sistemin iki ana bölümünü oluşturmaz. | D: Zorunluluk bakımından yapılan ayırım, kanundaki iki ana bölüm değildir. | E: Program türü ayrımı sistemin temel ikili yapısı değildir.**Kritik tuzak:** Örgün eğitim içindeki okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademeleri, "ana bölüm" sorusunun cevabı değildir.**Dayanak:** 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, sistemin genel yapısı. Güncel metinle son kontrol önerilir.**SORU 51 | Mevzuat****Konu: 1739 sayılı Kanun: Türk millî eğitiminin genel amaçları | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 110 sn****Aşağıdakilerden hangisi 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk millî eğitiminin genel amaçlarıyla bağdaşmaz?**

- A) Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı kişilik geliştirmek
 B) Hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip bireyler yetiştirmek
 C) İnsan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk duyan yurttaşlar yetiştirmek
 D) İlgi, istidat ve kabiliyetleri geliştirerek hayata ve mesleğe hazırlamak
 E) Bireyleri yalnızca ekonomik verimlilik sağlayan tek bir mesleğe yöneltmek

DOĞRU CEVAP: E - Bireyleri yalnızca ekonomik verimlilik sağlayan tek bir mesleğe yöneltmek**Çözüm:** Kanun, bireyin çok yönlü gelişimini, hür ve bilimsel düşünmeyi, insan haklarına saygıyı, sorumluluğu ve ilgi-kabiliyetleri doğrultusunda hayata hazırlanmayı amaçlar. Bireyi yalnızca ekonomik verimlilik sağlayan tek bir mesleğe indirgemek bu bütüncül amaçlarla bağdaşmaz.**Seçenek analizi:** A: Bu, genel amaçlarda yer alan bütüncül gelişim yönelimidir. | B: Bu ifade genel amaçlarla uyumludur. | C: Bu yönelim genel amaçların vatandaşlık ve sorumluluk boyutuyla uyumludur. | D: Bu da genel amaçlar arasında yer alan yöneltme ve hazırlık boyutudur. | E: Doğru seçenektir. Kanun, bireyin çok yönlü gelişimini, hür ve bilimsel düşünmeyi, insan haklarına saygıyı, sorumluluğu ve ilgi-kabiliyetleri doğrultusunda hayata hazırlanmayı amaçlar. Bireyi yalnızca ekonomik verimlilik sağlayan tek bir mesleğe indirgemek bu bütüncül amaçlarla bağdaşmaz.**Kritik tuzak:** "Mesleğe hazırlamak" kanunda yer aldığı için meslek sözcüğü bulunan her seçenek yanlış değildir; yanlış olan, bireyi yalnızca ekonomik verimliliğe indirgemektir.**Dayanak:** 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, madde 2. Güncel metinle son kontrol önerilir.**SORU 52 | Mevzuat****Konu: 1739 sayılı Kanun: özel amaçların genel amaçlara uygunluğu | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 88 sn****Bir eğitim kurumu, yerel bir talep üzerine kurumuna özgü yeni bir eğitim amacı belirlemek istemektedir. Ancak önerilen amaç, Türk millî eğitiminin genel amaçlarından biriyle açıkça çelişmektedir.****1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?**

- A) Yerel talep varsa genel amaçlarla çelişen özel amaç uygulanabilir.
 B) Eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak belirlenmelidir.
 C) Özel amaçları yalnız okul aile birliği belirler.
 D) Genel amaçlar sadece yükseköğretim kurumlarını bağlar.
 E) Özel amaçlar herhangi bir mevzuat dayanağı olmaksızın değiştirilebilir.

DOĞRU CEVAP: B - Eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak belirlenmelidir.**Çözüm:** 1739 sayılı Kanun'a göre eğitim sisteminin genel ve özel amaçları birbirinden kopuk değildir. Çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun biçimde tespit edilir.**Seçenek analizi:** A: Yerel ihtiyaçlar dikkate alınabilir; ancak özel amaçlar genel amaç ve temel ilkelere aykırı olamaz. | B: Doğru seçenektir. 1739 sayılı Kanun'a göre eğitim sisteminin genel ve özel amaçları birbirinden kopuk değildir. Çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve temel ilkelere uygun biçimde tespit edilir. | C: Özel amaçların belirlenmesi tek başına okul aile birliğine bırakılmamıştır. | D: Genel amaçlar Türk millî eğitim sisteminin bütününe yönlendirir. | E: Eğitim amaçları kanuni çerçeve ve program düzeni içinde belirlenir.**Kritik tuzak:** Yerel gereksinimlere uyarlama mümkündür; fakat bu esneklik kanunun genel amaçlarına aykırılık yetkisi vermez.**Dayanak:** 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, genel ve özel amaçlar ilişkisi. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 53 | Mevzuat**Konu: 222 sayılı Kanun: isteğe bağlı ilköğretim kurumu | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 91 sn****222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi isteğe bağlı ilköğretim kurumları arasında yer alır?**

- A) İlkokullar
 B) Ortaokullar
 C) Özel eğitim okulları ve sınıfları
 D) Yatılı bölge ortaokulları
 E) Okul öncesi eğitim kurumları

DOĞRU CEVAP: E - Okul öncesi eğitim kurumları**Çözüm:** 222 sayılı Kanun'da okul öncesi eğitim kurumları isteğe bağlı ilköğretim kurumları arasında sayılır. İlkokul ve ortaokullar zorunlu eğitim kapsamındadır.**Seçenek analizi:** A: İlkokullar zorunlu ilköğretim kurumlarındandır. | B: Ortaokullar zorunlu ilköğretim kurumlarındandır. | C: Kanunda mecburi ilköğretim kurumları kapsamında değerlendirilir. | D: Zorunlu ilköğretim hizmetinin yürütüldüğü kurumlar arasındadır. | E: Doğru seçenektir. 222 sayılı Kanun'da okul öncesi eğitim kurumları isteğe bağlı ilköğretim kurumları arasında sayılır. İlkokul ve ortaokullar zorunlu eğitim kapsamındadır.**Kritik tuzak:** "İlköğretim" sözcüğü yalnızca ilkokul ve ortaokulu çağrıştırabilir; kanun isteğe bağlı kurumlar içinde okul öncesini de düzenler.**Dayanak:** 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu; 2020 MEB-EKYS'deki kurum sınıflandırması yaklaşımı. Güncel metin kontrolü önerilir.**SORU 54 | Mevzuat****Konu: 4982 sayılı Kanun: başvuruda gerekçe şartı | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Uygulama | Süre: 68 sn**

Bir vatandaş, bir kamu kurumundan belirli bir istatistik raporunun örneğini istemiştir. Kurum, başvuruda "bu bilgiye neden ihtiyaç duyulduğunuz" açıklanmadığı gerekçesiyle başvuruyu işleme almamıştır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu bakımından bu işlemle ilgili en uygun değerlendirme hangisidir?

- A) Başvuru yalnız milletvekili aracılığıyla yapılabilirdi için işlem doğrudur.
 B) Bilgi istemek için dava açılmış olması gerekir.
 C) İstatistik raporları hiçbir koşulda bilgi edinme kapsamına girmez.
 D) Başvuru sahibinden bilgi isteme gerekçesi açıklaması zorunlu olarak istenemez.
 E) Başvuru sahibi mutlaka kamu görevlisi olmalıdır.

DOĞRU CEVAP: D - Başvuru sahibinden bilgi isteme gerekçesi açıklaması zorunlu olarak istenemez.**Çözüm:** Kanunda başvurunun kimlik, iletişim ve istenen bilgi-belgeyi belirtecek unsurları düzenlenmiştir; bilgiye neden ihtiyaç duyulduğunu açıklama genel bir zorunluluk değildir. Kurum, sırf gerekçe belirtilmediği için başvuruyu reddedemez.**Seçenek analizi:** A: Bilgi edinme başvurusu doğrudan ilgili kuruma yapılabilir. | B: Dava açma, bilgi edinme başvurusunun ön koşulu değildir. | C: Raporun kapsam dışı olup olmadığı içeriğine göre değerlendirilir; genel bir yasak yoktur. | D: Doğru seçenektir. Kanunda başvurunun kimlik, iletişim ve istenen bilgi-belgeyi belirtecek unsurları düzenlenmiştir; bilgiye neden ihtiyaç duyulduğunu açıklama genel bir zorunluluk değildir. Kurum, sırf gerekçe belirtilmediği için başvuruyu reddedemez. | E: Hak, kanundaki koşulları taşıyan gerçek ve tüzel kişilerce kullanılabilir.**Kritik tuzak:** Kurum, istenen bilgi istisna kapsamındaysa gerekçeli karar verebilir; burada ret nedeni yalnızca başvuru sahibinin amacını açıklamamasıdır.**Dayanak:** 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, başvuru usulü. Güncel metinle son kontrol önerilir.**SORU 55 | Mevzuat****Konu: 5018 sayılı Kanun: mali saydamlık | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 71 sn****5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre aşağıdaki uygulamalardan hangisi mali saydamlık ilkesini en doğrudan gerçekleştirir?**

- A) Bütün harcama kararlarının tek bir memur tarafından alınması
 B) Kamu hesaplarının kurum dışına kapalı tutulması
 C) Bütçe görüşmelerinin kamuoyundan gizli yürütülmesi
 D) Faaliyet raporlarının yalnız kurum içi kullanım için hazırlanması
 E) Mali yönetim kararları ve sonuçları hakkında kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi

DOĞRU CEVAP: E - Mali yönetim kararları ve sonuçları hakkında kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi**Çözüm:** Mali saydamlık, kamu kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında görev, yetki ve sorumlulukların açık olması; plan, bütçe, hesap ve raporların kamuoyuna zamanında duyurulmasıyla sağlanır. Doğru seçenek bu temel amacı doğrudan ifade eder.**Seçenek analizi:** A: Yetkinin tek kişide toplanması saydamlığın gereği değildir. | B: Saydamlık, bilgilerin kamuya açıklığını gerektirir. | C: Bu uygulama mali saydamlığa aykırıdır. | D: Faaliyet sonuçlarının kamuoyuna açıklanması saydamlığın temel aracıdır. | E: Doğru seçenektir. Mali saydamlık, kamu kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında görev, yetki ve sorumlulukların açık olması; plan, bütçe, hesap ve raporların kamuoyuna zamanında duyurulmasıyla sağlanır. Doğru seçenek bu temel amacı doğrudan ifade eder.**Kritik tuzak:** Saydamlık yalnızca kurum içi kayıtların düzenli tutulması değildir; kamuoyunun erişimi ve zamanında bilgilendirilmesi gerekir.**Dayanak:** 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, mali saydamlık hükümleri. Güncel metin kontrolü önerilir.

SORU 56 | Mevzuat**Konu: 1 sayılı CBK: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Uygulama | Süre: 62 sn**

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre;

- mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının yönetimine ve öğrencilerin eğitim-öğretimine yönelik çalışmalar yapmak,
- bu alandaki program, ders kitabı ve eğitim araçlarına ilişkin hazırlıkları yürütmek,
- sektörlle iş birliği içinde mesleki eğitimi geliştirmek

hangi Millî Eğitim Bakanlığı hizmet biriminin görevleri arasındadır?

- A) Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü**
B) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
C) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
D) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
E) Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

DOĞRU CEVAP: A - Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü**Çözüm:** Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının yönetimi, program ve araçlarının hazırlanması ile sektör iş birliğinin geliştirilmesi Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün görev alanındadır.**Seçenek analizi:** A: Doğru seçenektir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının yönetimi, program ve araçlarının hazırlanması ile sektör iş birliğinin geliştirilmesi Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün görev alanındadır. | B: Genel ortaöğretim kurumlarının iş ve işlemlerini yürütür; kökte mesleki-teknik alan ve sektör iş birliği belirleyicidir. | C: Özel öğretim kurumlarının izin ve denetim işlemleriyle ilgilenir. | D: Yaygın eğitim ve hayat boyu öğrenme hizmetleri bu birimin alanıdır. | E: Öğretmenlerin mesleki gelişimi ve ilgili politikalarla ilgilenir.**Kritik tuzak:** "Ortaöğretim" düzeyi nedeniyle Ortaöğretim Genel Müdürlüğü düşünülebilir; mesleki-teknik alan ve sektör bağlantısı özel genel müdürlüğü gösterir.**Dayanak:** 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Millî Eğitim Bakanlığı hizmet birimleri. Güncel metin kontrolü önerilir.**T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK****57-68 | 12 SORU****SORU 57 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük****Konu: Paris Barış Konferansı ve İzmir işgali | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 65 sn****Birinci Dünya Savaşı sonrasında toplanan Paris Barış Konferansı'nda İngiltere'nin desteğiyle alınan aşağıdaki kararlardan hangisi, Batı Anadolu'daki Millî Mücadele direnişini doğrudan hızlandırmıştır?**

- A) Boğazların Türkiye'nin tam egemenliğine bırakılması**
B) Musul'un Türkiye'ye verilmesi
C) Kapitülasyonların kaldırılması
D) Hatay'ın Türkiye'ye katılması
E) İzmir ve çevresinin Yunan kuvvetlerince işgal edilmesine izin verilmesi

DOĞRU CEVAP: E - İzmir ve çevresinin Yunan kuvvetlerince işgal edilmesine izin verilmesi**Çözüm:** Paris Barış Konferansı'nda İtalya'nın bölgedeki beklentilerine rağmen İzmir ve çevresinin Yunanistan tarafından işgal edilmesine izin verilmesi, 15 Mayıs 1919 işgaline ve Batı Anadolu'da direnişin hızla örgütlenmesine yol açmıştır.**Seçenek analizi:** A: Konferans böyle bir karar almamış; Boğazlar üzerinde denetim planları gündeme gelmiştir. | B: Musul, İngiliz işgali altında kalmış ve Türkiye'ye bırakılmamıştır. | C: Kapitülasyonların kaldırılması Lozan'da sağlanmıştır. | D: Hatay 1939'da Türkiye'ye katılmıştır. | E: Doğru seçenektir. Paris Barış Konferansı'nda İtalya'nın bölgedeki beklentilerine rağmen İzmir ve çevresinin Yunanistan tarafından işgal edilmesine izin verilmesi, 15 Mayıs 1919 işgaline ve Batı Anadolu'da direnişin hızla örgütlenmesine yol açmıştır.**Kritik tuzak:** Konferansın genel olarak paylaşım planları yaptığı bilinmelidir; soru Batı Anadolu direnişini doğrudan tetikleyen somut kararı istemektedir.**Dayanak:** 2019-2026 MEB-EKYS Millî Mücadele kronolojisi ve neden-sonuç soru yaklaşımı; tarihsel içerik özgün biçimde sorulmuştur.

SORU 58 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu: Amiral Bristol Raporu | Zorluk: Zor | Bilişsel: Bilgi | Süre: 118 sn**

İzmir'in işgalinden sonra bölgede inceleme yapan uluslararası bir heyetin hazırladığı raporda, işgal öncesinde bölgede Türklerin çoğunlukta olduğu, katliam iddialarının abartıldığı ve Yunan işgalinin haklı bir gerekçeyle dayanmadığı belirtilmiştir.

Bu rapor aşağıdakilerden hangisidir?

- A) General Harbord Raporu
- B) King-Crane Raporu
- C) Amiral Bristol Raporu
- D) Milne Hattı Raporu
- E) Hrisantos Muhtırası

DOĞRU CEVAP: C - Amiral Bristol Raporu

Çözüm: Amiral Bristol başkanlığındaki heyetin raporu, İzmir işgalinin haksızlığını ve bölgede Türk nüfusun çoğunlukta olduğunu ortaya koyan uluslararası nitelikte bir belgedir.

Seçenek analizi: A: Harbord Raporu Doğu Anadolu'daki Ermeni iddiaları ve manda meselesiyle ilişkilidir. | B: King-Crane Komisyonu daha çok Suriye ve Filistin'deki manda tercihlerini incelemiştir. | C: Doğru seçenektir. Amiral Bristol başkanlığındaki heyetin raporu, İzmir işgalinin haksızlığını ve bölgede Türk nüfusun çoğunlukta olduğunu ortaya koyan uluslararası nitelikte bir belgedir. | D: Milne Hattı, Batı Anadolu'da Türk ve Yunan kuvvetleri arasında sınır belirleme girişimidir; bu adla bir işgal inceleme raporu değildir. | E: Bu, Pontus ve Rum iddialarıyla ilişkilendirilen bir belge olup işgalin haksızlığını saptayan uluslararası rapor değildir.

Kritik tuzak: General Harbord Raporu da yabancı bir heyetin incelemesidir; bölge ve sorun farklıdır. İzmir-Batı Anadolu ipucu Bristol'u gösterir.

Dayanak: Millî Mücadele dönemi uluslararası raporlar; MEB-EKYS tarih soru mantığı. Soru özgündür.

SORU 59 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu: Millî Mücadele basını: İrade-i Milliye | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 94 sn**

Sivas Kongresi kararlarını halka duyurmak ve Millî Mücadele düşüncesini yaymak amacıyla Sivas'ta yayımlanmaya başlayan gazete aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hâkimiyet-i Milliye
- B) Minber
- C) Açıksoz
- D) Albayrak
- E) İrade-i Milliye

DOĞRU CEVAP: E - İrade-i Milliye

Çözüm: İrade-i Milliye, Sivas Kongresi sonrasında kongre kararlarını ve millî hareketin görüşlerini halka duyurmak amacıyla Sivas'ta çıkarılmıştır. Daha sonra Ankara'da Hâkimiyet-i Milliye yayımlanmıştır.

Seçenek analizi: A: Hâkimiyet-i Milliye, Ankara'da TBMM ve Millî Mücadele'nin yayın organı olarak çıkarılmıştır. | B: Minber, Mondros sonrası İstanbul'da yayımlanan ve Mustafa Kemal'in de desteklediği bir gazetedir. | C: Açıksoz, Kastamonu'da Millî Mücadele'yi destekleyen yerel gazetedir. | D: Albayrak, Erzurum'da yayımlanmış ve Doğu Anadolu'daki millî hareketi desteklemiştir. | E: Doğru seçenektir. İrade-i Milliye, Sivas Kongresi sonrasında kongre kararlarını ve millî hareketin görüşlerini halka duyurmak amacıyla Sivas'ta çıkarılmıştır. Daha sonra Ankara'da Hâkimiyet-i Milliye yayımlanmıştır.

Kritik tuzak: İrade-i Milliye ile Hâkimiyet-i Milliye işlev bakımından benzerdir; şehir ve zaman ipuçları ayırt edicidir.

Dayanak: Millî Mücadele basını; 2025 MEB-EKYS'deki Anadolu Ajansı bağlamından farklı, özgün soru.

SORU 60 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu: Birinci TBMM: güçler birliği | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 82 sn**

1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nda "İcra kudreti ve teşri salâhiyeti milletin yegâne ve hakiki mümessili olan Büyük Millet Meclisinde tecelli ve temerküz eder." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm aşağıdaki yönetim özelliklerinden hangisini en açık biçimde gösterir?

- A) Güçler birliği ve meclis hükûmeti sistemi
- B) Sert kuvvetler ayrılığı ve başkanlık sistemi
- C) Çift meclisli yasama sistemi
- D) Mutlak monarşi
- E) Federal devlet yapısı

DOĞRU CEVAP: A - Güçler birliği ve meclis hükûmeti sistemi

Çözüm: Yasama ve yürütme yetkilerinin TBMM'de toplanması güçler birliği ilkesini; bakanların Meclis içinden seçilip Meclise bağlı çalışması ise meclis hükûmeti sistemini yansıtır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Yasama ve yürütme yetkilerinin TBMM'de toplanması güçler birliği ilkesini; bakanların Meclis içinden seçilip Meclise bağlı çalışması ise meclis hükûmeti sistemini yansıtır. | B: Yasama ve yürütme ayrı organlarda değil Mecliste toplanmıştır. | C: Bir senato veya ikinci meclis söz konusu değildir. | D: Egemenlik millete ve onun temsilcisi Meclise dayandırılmıştır. | E: Hüküm merkezi egemenlik ve Meclis yetkisini düzenler; federal yapı kurmaz.

Kritik tuzak: "Meclis" vurgusu parlamenter sistem çağrıştırabilir; parlamenter sistemde yasama ve yürütme arasında daha belirgin bir ayırım vardır.

Dayanak: 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu; MEB-EKYS anayasal gelişmeler soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 61 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu: İstiklâl Mahkemeleri | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 85 sn****TBMM, Millî Mücadele yıllarında asker kaçaklarını yargılamak, ayaklanmaları bastırmak ve Meclis otoritesini ülke genelinde etkili kılmak amacıyla aşağıdaki kurumlardan hangisini oluşturmuştur?**

- A) Divan-ı Âli
 B) Düyun-u Umumiye
 C) İstiklâl Mahkemeleri
 D) Meclis-i Mebusan
 E) Şûra-yı Devlet

DOĞRU CEVAP: C - İstiklâl Mahkemeleri**Çözüm:** İstiklâl Mahkemeleri, TBMM'nin otoritesini sağlamak, asker kaçakları ve ayaklanmalarla mücadele etmek amacıyla olağanüstü yetkilerle kurulmuştur.**Seçenek analizi:** A: Divan-ı Âli, üst düzey görevlilerin yargılanmasına ilişkin anayasal bir kuruldur; Millî Mücadele'nin olağanüstü mahkemeleri değildir. | B: Düyun-u Umumiye Osmanlı borçlarının tahsilini yöneten mali teşkilattır. | C: Doğru seçenektir. İstiklâl Mahkemeleri, TBMM'nin otoritesini sağlamak, asker kaçakları ve ayaklanmalarla mücadele etmek amacıyla olağanüstü yetkilerle kurulmuştur. | D: Meclis-i Mebusan Osmanlı yasama organıdır. | E: Şûra-yı Devlet Osmanlı döneminin idari yargı ve danışma kurumudur.**Kritik tuzak:** Bu mahkemelerin yalnız asker kaçakları için kurulduğu düşünülmemelidir; zamanla ayaklanma ve Meclis otoritesini tehdit eden çeşitli fiilleri de yargılamışlardır.**Dayanak:** Millî Mücadele dönemi kurumları; 2019-2026 MEB-EKYS tarih soru biçimi. Soru özgündür.**SORU 62 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük****Konu: Sakarya Meydan Muharebesi: savunma anlayışı | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 68 sn****Mustafa Kemal'in Sakarya Meydan Muharebesi sırasında verdiği "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." emri aşağıdakilerden hangisini ifade eder?**

- A) Ordunun tüm kuvvetleriyle sınır dışına çekilmesi
 B) Sadece kent merkezlerinin savunulması
 C) Deniz gücünün kara ordusunun yerine kullanılması
 D) Savunmanın tek bir çizgiye değil bütün vatan sathına yayılması
 E) Savaşın diplomatik görüşmelerle sona erdirilmesi

DOĞRU CEVAP: D - Savunmanın tek bir çizgiye değil bütün vatan sathına yayılması**Çözüm:** Emir, savunmanın belirli bir hattın kaybıyla sona ermeyeceğini; birliklerin bulundukları her alanda direnerek savunmayı tüm vatan sathına yayacağını ifade eder.**Seçenek analizi:** A: Emir geri çekilmeyi değil savunmanın derinlik ve bütünlük içinde sürdürülmesini anlatır. | B: Savunma alanı kentlerle sınırlanılmamış, bütün vatan olarak belirtilmiştir. | C: Emir kara savunma doktriniyle ilgilidir. | D: Doğru seçenektir. Emir, savunmanın belirli bir hattın kaybıyla sona ermeyeceğini; birliklerin bulundukları her alanda direnerek savunmayı tüm vatan sathına yayacağını ifade eder. | E: Söz askeri savunma anlayışını açıklamaktadır.**Kritik tuzak:** "Hat yoktur" sözü savunmanın terk edildiği anlamına gelmez; aksine savunma alanı genişletilmiştir.**Dayanak:** Sakarya Meydan Muharebesi; MEB-EKYS neden-sonuç ve kavram yorumlama yaklaşımı. Soru özgündür.**SORU 63 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük****Konu: Büyük Taarruz: takip emri | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 91 sn****Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin kazanılmasının ardından Mustafa Kemal'in "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini vermesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Doğu Cephesi'nde Ermenistan üzerine yeni bir harekât başlatmak
 B) Boğazları uluslararası bir komisyona devretmek
 C) İstanbul Hükûmetiyle ortak kabine kurmak
 D) Geri çekilen Yunan ordusunu takip ederek Anadolu'dan tamamen çıkarmak
 E) Sakarya'nın doğusuna yeniden savunma hattı kurmak

DOĞRU CEVAP: D - Geri çekilen Yunan ordusunu takip ederek Anadolu'dan tamamen çıkarmak**Çözüm:** Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nden sonra Yunan ordusunun ana kuvvetleri çözülmüştür. Verilen emir, düşmanın yeniden toparlanmasına fırsat vermeden takip edilmesi ve Batı Anadolu'nun kurtarılması amacı taşır.**Seçenek analizi:** A: Emir Batı Cephesi ve Yunan ordusunun takibiyle ilgilidir. | B: Bu diplomatik bir düzenleme olup askerî takip emrinin amacı değildir. | C: Emir askerî harekâtın devamını istemektedir. | D: Doğru seçenektir. Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nden sonra Yunan ordusunun ana kuvvetleri çözülmüştür. Verilen emir, düşmanın yeniden toparlanmasına fırsat vermeden takip edilmesi ve Batı Anadolu'nun kurtarılması amacı taşır. | E: Zafer sonrası amaç batıya doğru takip ve işgali sona erdirmektir.**Kritik tuzak:** Emirde "Akdeniz" denmesine rağmen Türk ordusu İzmir'e, yani Ege kıyısına ulaşmıştır; dönemin coğrafi kullanımını bugünkü dar deniz adlarıyla yorumlamak yanlıştır.**Dayanak:** Büyük Taarruz ve takip harekâtı; MEB-EKYS kronoloji ve amaç soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 64 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu:** Lozan Barış Antlaşması: kapitülasyonlar | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Kavrama | **Süre:** 94 sn

Lozan Barış Antlaşması'nda yabancı devletlerin vatandaşlarına Osmanlı döneminden kalan adli, mali ve ekonomik ayrıcalıkların bütünüyle kaldırılması aşağıdaki sorunlardan hangisinin Türkiye lehine çözüldüğünü gösterir?

- A) Musul
 B) Kapitülasyonlar
 C) Boğazlar
 D) Nüfus mübadelesi
 E) Dış borçlar

DOĞRU CEVAP: B - Kapitülasyonlar

Çözüm: Kapitülasyonlar, yabancılara adli, mali ve ekonomik ayrıcalıklar tanıyan düzenlemelerdi. Lozan'da bunların tümü kaldırılarak tam bağımsızlık yönünde temel bir kazanım elde edilmiştir.

Seçenek analizi: A: Musul sorunu Lozan'da kesin çözülememiştir. | B: Doğru seçenektir. Kapitülasyonlar, yabancılara adli, mali ve ekonomik ayrıcalıklar tanıyan düzenlemelerdi. Lozan'da bunların tümü kaldırılarak tam bağımsızlık yönünde temel bir kazanım elde edilmiştir. | C: Boğazlar Lozan'da sınırlı egemenlik düzeniyle ele alınmış, tam egemenlik Montrö ile sağlanmıştır. | D: Mübadele Türk ve Rum nüfusun değişimine ilişkindir. | E: Osmanlı borçlarının paylaşımı ayrı bir mali konudur; ayrıcalıkların kaldırılması kapitülasyonlardır.

Kritik tuzak: Dış borçlar da mali bir Lozan meselesidir; "yabancı vatandaşlara ayrıcalık" ifadesi doğrudan kapitülasyonları gösterir.

Dayanak: Lozan Barış Antlaşması; 2019-2026 MEB-EKYS antlaşma hükümleri soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 65 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu:** Cumhuriyet dönemi ekonomi: aşar vergisinin kaldırılması | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Analiz | **Süre:** 82 sn

Cumhuriyetin ilk yıllarında köylünün ürün üzerinden ödediği ve tarımsal üretim üzerinde ağır bir yük oluşturan aşar vergisinin 1925'te kaldırılması öncelikle hangi Atatürk ilkesi doğrultusunda değerlendirilir?

- A) Cumhuriyetçilik
 B) Laiklik
 C) İnkılapçılık
 D) Milliyetçilik
 E) Halkçılık

DOĞRU CEVAP: E - Halkçılık

Çözüm: Aşarın kaldırılması, nüfusun büyük bölümünü oluşturan köylünün vergi yükünü azaltmış ve sosyal-ekonomik eşitliği güçlendirmeyi amaçlamıştır. Bu yönüyle halkçılık ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir.

Seçenek analizi: A: Verginin kaldırılması doğrudan yönetim biçimiyle ilgili değildir. | B: Din ve devlet işlerinin ayrılmasıyla ilgili bir düzenleme değildir. | C: Yenilik niteliği taşısa da düzenlemenin toplumsal adalet ve halkın yükünü azaltma amacı halkçılığı daha doğrudan gösterir. | D: Millî birlik düşüncesiyle dolaylı bağ kurulabilir; temel amaç köylünün ekonomik yükünü hafifletmektir. | E: Doğru seçenektir. Aşarın kaldırılması, nüfusun büyük bölümünü oluşturan köylünün vergi yükünü azaltmış ve sosyal-ekonomik eşitliği güçlendirmeyi amaçlamıştır. Bu yönüyle halkçılık ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir.

Kritik tuzak: Her köklü değişiklik inkılapçılıkla ilişkilendirilebilir; soruda özel amaç ve yararlanan toplumsal kesim doğru ilkeyi belirler.

Dayanak: Cumhuriyet dönemi ekonomik düzenlemeleri ve Atatürk ilkeleri; soru özgündür.

SORU 66 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu:** Türk Tarih Kurumu | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 85 sn

Türk tarihini bilimsel yöntemlerle araştırmak, Türklerin dünya medeniyetine katkılarını ortaya koymak ve millî tarih bilincini güçlendirmek amacıyla 1931'de kurulan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk Dil Kurumu
 B) Halkevleri
 C) Türk Tarih Kurumu
 D) Maarif Vekâleti
 E) Millet Mektepleri

DOĞRU CEVAP: C - Türk Tarih Kurumu

Çözüm: 1931'de Türk Tarih Tetkik Cemiyeti adıyla kurulan, daha sonra Türk Tarih Kurumu adını alan kuruluşun amacı Türk tarihini bilimsel yöntemlerle araştırmak ve millî tarih bilincini geliştirmektir.

Seçenek analizi: A: Türk Dil Kurumu 1932'de Türk dilini araştırmak ve geliştirmek amacıyla kurulmuştur. | B: Halkevleri kültür ve halk eğitimi faaliyetleri yürütmüştür. | C: Doğru seçenektir. 1931'de Türk Tarih Tetkik Cemiyeti adıyla kurulan, daha sonra Türk Tarih Kurumu adını alan kuruluşun amacı Türk tarihini bilimsel yöntemlerle araştırmak ve millî tarih bilincini geliştirmektir. | D: Maarif Vekâleti eğitim yönetiminden sorumlu bakanlıktır. | E: Millet Mektepleri yeni harfleri yetişkinlere öğretmek amacıyla açılmıştır.

Kritik tuzak: Kuruluş yılları birbirine yakın olduğu için Türk Dil Kurumu ile karıştırılabilir; tarih alanı ve 1931 yılı ayırt edicidir.

Dayanak: Atatürk dönemi kültür politikaları; MEB-EKYS kurum-amaç eşleştirme yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 67 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu:** Türk Dil Kurumu | **Zorluk:** Zor | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 114 sn

Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden arındırmak, söz varlığını araştırmak ve Türkçenin bilim ve kültür dili olarak gelişmesini desteklemek amacıyla 1932'de kurulan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk Dil Kurumu
 B) Türk Tarih Kurumu
 C) Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
 D) Talim ve Terbiye Kurulu
 E) Halkevleri

DOĞRU CEVAP: A - Türk Dil Kurumu

Çözüm: 1932'de Türk Dili Tetkik Cemiyeti adıyla kurulan kuruluş, daha sonra Türk Dil Kurumu adını almıştır. Amaçları Türkçeyi incelemek, geliştirmek ve zenginleştirmektir.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. 1932'de Türk Dili Tetkik Cemiyeti adıyla kurulan kuruluş, daha sonra Türk Dil Kurumu adını almıştır. Amaçları Türkçeyi incelemek, geliştirmek ve zenginleştirmektir. | B: Türk Tarih Kurumu tarih araştırmalarıyla ilgilidir. | C: Fakülte 1935'te yükseköğretim ve araştırma amacıyla kurulmuştur; sorudaki cemiyet/kurum değildir. | D: Talim ve Terbiye Kurulu eğitim programları ve öğretim politikalarıyla ilgilidir. | E: Halkevleri halk eğitimi ve kültür faaliyetleri yürütmüştür.

Kritik tuzak: Türk Tarih Kurumu ile kuruluş yılları ve Atatürk'ün kültür politikalarındaki yerleri benzerdir; araştırma alanı dili işaret eder.

Dayanak: Atatürk dönemi dil ve kültür politikaları; soru özgündür.

SORU 68 | T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**Konu:** Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üyeliği | **Zorluk:** Orta | **Bilişsel:** Bilgi | **Süre:** 91 sn

Türkiye'nin barışçı dış politikasının ve uluslararası saygınlığının göstergelerinden biri olarak 1932'de davet üzerine katıldığı kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Balkan Antantı
 B) Milletler Cemiyeti
 C) Sadabad Pakti
 D) Birleşmiş Milletler
 E) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü

DOĞRU CEVAP: B - Milletler Cemiyeti

Çözüm: Türkiye, Milletler Cemiyetine 1932'de üyelerin daveti üzerine katılmıştır. Bu durum Türkiye'nin uluslararası sistemde kabul gördüğünün ve barışçı politikasının göstergesi sayılır.

Seçenek analizi: A: Balkan Antantı 1934'te Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında kurulmuştur. | B: Doğru seçenektir. Türkiye, Milletler Cemiyetine 1932'de üyelerin daveti üzerine katılmıştır. Bu durum Türkiye'nin uluslararası sistemde kabul gördüğünün ve barışçı politikasının göstergesi sayılır. | C: Sadabad Pakti 1937'de imzalanmıştır. | D: Birleşmiş Milletler 1945'te kurulmuştur. | E: NATO 1949'da kurulmuş, Türkiye 1952'de üye olmuştur.

Kritik tuzak: Balkan Antantı ve Sadabad Pakti da Atatürk dönemi barışçı dış politika girişimleridir; yıl ve "davet üzerine üyelik" Milletler Cemiyetini gösterir.

Dayanak: Atatürk dönemi dış politika; 2019-2026 MEB-EKYS kronoloji yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 69 | Eğitim Bilimleri**Konu: Ölçme ve değerlendirme: KR-20 güvenirliği | Zorluk: Orta | Bilişsel: Uygulama | Süre: 94 sn**

Bir başarı testindeki maddeler 1-0 biçiminde puanlanmaktadır. Test geliştiricisi, testin tek uygulamasından yararlanarak maddelerin birbiriyle tutarlı ölçme yapıp yapmadığını belirlemek istemektedir.

Bu amaçla aşağıdaki güvenirlik katsayılarından hangisini kullanması en uygundur?

- A) KR-20
- B) Test-tekrar test korelasyonu
- C) Puanlayıcılar arası uyum
- D) Paralel formlar korelasyonu
- E) Spearman sıra farkları korelasyonu

DOĞRU CEVAP: A - KR-20

Çözüm: KR-20, doğru-yanlış ya da 1-0 puanlanan maddelerden oluşan bir testin iç tutarlılığını tek uygulama üzerinden kestirmek için kullanılır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. KR-20, doğru-yanlış ya da 1-0 puanlanan maddelerden oluşan bir testin iç tutarlılığını tek uygulama üzerinden kestirmek için kullanılır. | B: Aynı testin iki ayrı zamanda uygulanmasını gerektirir. | C: Birden çok puanlayıcının öznel puanlarının uyumunu değerlendirir. | D: Eşdeğer iki test formunun uygulanmasını gerektirir. | E: Sıralı iki değişken arasındaki ilişki için kullanılır; 1-0 maddelerin iç tutarlılığına özgü değildir.

Kritik tuzak: Tek uygulama denildiğinde iki yarı güvenirliği de düşünülebilir; 1-0 puanlanan maddeler ve tüm maddelerden yararlanma vurgusu KR-20'yi öne çıkarır.

Dayanak: Ölçme ve değerlendirme temel bilgisi; 2019-2026 MEB-EKYS eğitim bilimleri soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 70 | Eğitim Bilimleri**Konu: Ölçme ve değerlendirme: puanlayıcılar arası güvenirlik | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 68 sn**

İki öğretmen aynı 40 kompozisyonu birbirinden bağımsız olarak aynı rubrikle puanlamış, verdikleri puanlar arasında çok yüksek bir ilişki bulunmuştur.

Bu bulgu öncelikle aşağıdaki güvenirlik türlerinden hangisine kanıt sağlar?

- A) Kararlılık güvenirliği
- B) İç tutarlılık
- C) Eşdeğer form güvenirliği
- D) Puanlayıcılar arası güvenirlik
- E) Kapsam geçerliği

DOĞRU CEVAP: D - Puanlayıcılar arası güvenirlik

Çözüm: Aynı performansların birden fazla puanlayıcı tarafından benzer biçimde puanlanması, puanlayıcılar arası güvenirliğin yüksek olduğunu gösterir.

Seçenek analizi: A: Kararlılık, aynı ölçme aracının farklı zamanlardaki sonuçlarının tutarlılığıdır. | B: İç tutarlılık test maddelerinin birbirleriyle uyumunu gösterir. | C: İki farklı ama eşdeğer test formunun sonuçları karşılaştırılır. | D: Doğru seçenektir. Aynı performansların birden fazla puanlayıcı tarafından benzer biçimde puanlanması, puanlayıcılar arası güvenirliğin yüksek olduğunu gösterir. | E: Kapsam geçerliği güvenirlik değil, maddelerin hedef alanı temsil etme derecesidir.

Kritik tuzak: Aynı rubriğin kullanılması tek başına güvenirliği garanti etmez; önemli olan bağımsız puanların uyumudur.

Dayanak: Ölçme ve değerlendirme; MEB-EKYS senaryo temelli soru yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 71 | Eğitim Bilimleri**Konu: Ölçme ve değerlendirme: yüzdelerik sıra | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 85 sn**

Bir öğrencinin bir başarı testindeki yüzdelerik sırası 80 olarak hesaplanmıştır.

Bu sonuç aşağıdakilerden hangisiyle en doğru açıklanır?

- A) Öğrenci testteki soruların tam olarak yüzde 80'ini doğru cevaplamıştır.
- B) Öğrencinin standart puanı 80'dir.
- C) Öğrenci grubun en yüksek puanını almıştır.
- D) Öğrenci, grubun yaklaşık yüzde 80'inden daha yüksek ya da eşit performans göstermiştir.
- E) Testin güvenirlik katsayısı 0,80'dir.

DOĞRU CEVAP: D - Öğrenci, grubun yaklaşık yüzde 80'inden daha yüksek ya da eşit performans göstermiştir.

Çözüm: Yüzdelerik sıra, bir puanın dağılımdaki göreceli yerini gösterir. 80. yüzdelerik, öğrencinin gruptaki kişilerin yaklaşık yüzde 80'i kadar veya onlardan daha yüksek performans gösterdiği anlamına gelir.

Seçenek analizi: A: Yüzdelerik sıra, doğru cevap yüzdesi değildir; gruptaki göreceli konumu gösterir. | B: Yüzdelerik sıra ile standart puan farklı ölçülerdir. | C: 80. yüzdelerik, öğrencinin üst yüzde 20 içinde olduğunu gösterir; mutlaka birinci değildir. | D: Doğru seçenektir. Yüzdelerik sıra, bir puanın dağılımdaki göreceli yerini gösterir. 80. yüzdelerik, öğrencinin gruptaki kişilerin yaklaşık yüzde 80'i kadar veya onlardan daha yüksek performans gösterdiği anlamına gelir. | E: Yüzdelerik sıra güvenirlik katsayısı değildir.

Kritik tuzak: Yüzdelerik sıra ile yüzde doğru birbirine benzer görünür; ilki grup içi konum, ikincisi test maddelerindeki başarı oranıdır.

Dayanak: Ölçme ve değerlendirme temel kavramları; soru özgündür.

SORU 72 | Eğitim Bilimleri**Konu: Öğrenme kuramları: gizil öğrenme | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 88 sn**

Bir öğrenci her gün servisle giderken çevredeki sokakları dikkatle izlemiş ancak bu bilgiyi kullanması için ödül almamıştır. Servis arızalandığında daha önce hiç yürümediği hâlde kestirme yolu bulup okula ulaşmıştır.

Bu durum aşağıdaki öğrenme kavramlarından hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) Klasik koşullanma
- B) Olumsuz pekiştirme
- C) Gizil öğrenme
- D) Model alma
- E) Sönme

DOĞRU CEVAP: C - Gizil öğrenme

Çözüm: Gizil öğrenme, pekiştirme olmaksızın gerçekleşen fakat ihtiyaç ortaya çıktığında performansla görünür hâle gelen öğrenmedir. Öğrencinin çevrenin bilişsel haritasını önceden oluşturup arıza anında kullanması bu kavrama örnektir.

Seçenek analizi: A: Bir uyarıcının başka bir uyarıcıyla eşleşmesi sonucu tepki oluşumu anlatılmamaktadır. | B: Bir davranışı artırmak için itici uyarıcının kaldırılması söz konusu değildir. | C: Doğru seçenektir. Gizil öğrenme, pekiştirme olmaksızın gerçekleşen fakat ihtiyaç ortaya çıktığında performansla görünür hâle gelen öğrenmedir. Öğrencinin çevrenin bilişsel haritasını önceden oluşturup arıza anında kullanması bu kavrama örnektir. | D: Başka bir kişinin davranışını gözleyip aynısını yapma vurgusu yoktur. | E: Öğrenilmiş tepkinin pekiştirilmediği için azalması söz konusu değildir.

Kritik tuzak: Öğrenci çevreyi gözlediği için model alma düşünülebilir; izlenen şey bir kişinin davranışı değil mekânsal düzendir.

Dayanak: Öğrenme psikolojisi; MEB-EKYS günlük yaşam senaryosu yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 73 | Eğitim Bilimleri**Konu: Anlamli öğrenme: bütünleştirici uzlaştırma | Zorluk: Orta | Bilişsel: Analiz | Süre: 91 sn**

Bir öğretmen, öğrencilerin "ısı" ve "sıcaklık" kavramlarını aynı anlamda kullandığını belirlemiştir. İki kavramın benzer ve farklı yönlerini birlikte incelemiş, görünürde çelişen örnekleri açıklamış ve kavramlar arasındaki ilişkiyi yeniden kurmalarını sağlamıştır.

Ausubel'in anlamli öğrenme yaklaşımına göre bu uygulama aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Bütünleştirici uzlaştırma
- B) İleriye zincirleme
- C) Gizil öğrenme
- D) Tepkisel koşullanma
- E) Ayrımlı pekiştirme

DOĞRU CEVAP: A - Bütünleştirici uzlaştırma

Çözüm: Bütünleştirici uzlaştırma, öğrenenin bilişsel yapısındaki ilişkili kavramları karşılaştırması, benzerlik-farklılıkları açıklaması ve görünür çelişkileri gidermesidir. Isı ve sıcaklık kavramlarının yeniden ilişkilendirilmesi bu sürece örnektir.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Bütünleştirici uzlaştırma, öğrenenin bilişsel yapısındaki ilişkili kavramları karşılaştırması, benzerlik-farklılıkları açıklaması ve görünür çelişkileri gidermesidir. Isı ve sıcaklık kavramlarının yeniden ilişkilendirilmesi bu sürece örnektir. | B: İleriye zincirleme davranışçı beceri öğretiminde basamakların ilk adımdan başlanarak birleştirilmesidir. | C: Pekiştirilmeden kazanılan ve sonradan ortaya çıkan öğrenme değildir. | D: Uyarıcı eşleştirmesine dayalı duygusal/fizyolojik tepki öğrenimi söz konusu değildir. | E: İstenilen tepkiyi pekiştirip diğerlerini söndürme süreci değildir.

Kritik tuzak: Ausubel denildiğinde ön düzenleyici akla gelebilir; burada yeni konuya giriş değil, ilişkili kavramlar arasındaki karışıklığın giderilmesi söz konusudur.

Dayanak: Anlamli öğrenme kuramı; MEB-EKYS kavram-senaryo eşleştirme yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 74 | Eğitim Bilimleri**Konu: Öğretim teknikleri: mikro öğretim | Zorluk: Zor | Bilişsel: Kavrama | Süre: 122 sn**

Öğretmen adayları on dakikalık bir dersi küçük bir ekran grubuna sunmakta, sunumları video ile kaydedilmekte, belirli bir öğretim becerisine ilişkin geri bildirim aldıktan sonra dersi yeniden planlayıp tekrar sunmaktadır.

Bu uygulama aşağıdaki tekniklerden hangisidir?

- A) İstasyon
- B) Mikro öğretim
- C) Beyin fırtınası
- D) Gösterip yaptırma
- E) Altı şapkalı düşünme

DOĞRU CEVAP: B - Mikro öğretim

Çözüm: Mikro öğretim; küçültülmüş sınıf, kısa süre, sınırlı beceri, kayıt, geri bildirim ve yeniden öğretim döngüsüne dayanır. Senaryodaki bütün özellikler bu tekniği göstermektedir.

Seçenek analizi: A: İstasyonda öğrenciler farklı etkinlik merkezleri arasında dolaşır. | B: Doğru seçenektir. Mikro öğretim; küçültülmüş sınıf, kısa süre, sınırlı beceri, kayıt, geri bildirim ve yeniden öğretim döngüsüne dayanır. Senaryodaki bütün özellikler bu tekniği göstermektedir. | C: Beyin fırtınasında kısa sürede çok sayıda fikir üretme amaçlanır. | D: Bir becerinin öğretmen tarafından gösterilip öğrenciye uygulatılmasıdır; kayıt-geribildirim-yeniden öğretim döngüsü ayrıt edicidir. | E: Bir sorunu farklı düşünme rolleriyle ele alma tekniğidir.

Kritik tuzak: Kısa ders yapılması tek başına mikro öğretim değildir; video, geribildirim ve tekrar sunma döngüsü belirleyicidir.

Dayanak: Öğretim ilke ve yöntemleri; soru özgündür.

SORU 75 | Eğitim Bilimleri**Konu: İş birlikli öğrenme: takım-oyun-turnuva | Zorluk: Orta | Bilişsel: Bilgi | Süre: 82 sn**

Öğrenciler heterojen takımlarda konuya hazırlanmış, daha sonra benzer başarı düzeyindeki öğrenciler turnuva masalarında akademik oyun sorularını yanıtlamış ve kazandıkları puanları kendi takımlarına taşımıştır.

Bu iş birlikli öğrenme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayrılıp birleşme
- B) Takım-oyun-turnuva
- C) Düşün-eşleş-paylaş
- D) Akvaryum
- E) Proje tabanlı öğrenme

DOĞRU CEVAP: B - Takım-oyun-turnuva

Çözüm: Takım-oyun-turnuva tekniğinde öğrenciler heterojen takımlarda öğrenir, eşit düzeydeki rakiplerle akademik oyun turnuvalarına katılır ve bireysel puanlarını takım başarılarına aktarır.

Seçenek analizi: A: Ayrılıp birleşmede her öğrenci bir alt konuda uzmanlaşır ve ana grubuna öğretir. | B: Doğru seçenektir. Takım-oyun-turnuva tekniğinde öğrenciler heterojen takımlarda öğrenir, eşit düzeydeki rakiplerle akademik oyun turnuvalarına katılır ve bireysel puanlarını takım başarılarına aktarır. | C: Öğrenci önce bireysel düşünür, sonra eşle ve sınıfla paylaşır; turnuva yapısı yoktur. | D: Akvaryum, iç ve dış çemberde tartışma-gözlem düzenidir. | E: Uzun süreli ürün ve gerçek yaşam problemi üzerinde çalışma esasına dayanır; turnuva puanı yoktur.

Kritik tuzak: Takım çalışması bulunan her yöntem iş birlikli öğrenmenin aynı tekniği değildir; oyun ve turnuva masaları adı doğrudan belirler.

Dayanak: İş birlikli öğrenme teknikleri; MEB-EKYS senaryo temelli eğitim bilimleri yaklaşımı. Soru özgündür.

SORU 76 | Eğitim Bilimleri**Konu: Program tasarımı: sorun merkezli tasarım | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Analiz | Süre: 62 sn**

Bir okul, "kentte su kıtlığı" sorununu merkeze alan bir öğretim programı hazırlamıştır. Öğrenciler fen, matematik, sosyal bilgiler ve dil derslerindeki bilgi ve becerileri kullanarak sorunun nedenlerini incelemekte, paydaşlarla görüşmekte ve uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmektedir.

Bu program tasarımı aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Konu merkezli tasarım
- B) Disiplin tasarımı
- C) Geniş alanlar tasarımı
- D) Çekirdek tasarımı
- E) Sorun merkezli tasarım

DOĞRU CEVAP: E - Sorun merkezli tasarım

Çözüm: Sorun merkezli tasarım, gerçek yaşamda karşılaşılan toplumsal ya da bireysel sorunları programın örgütleyici odağı yapar ve disiplinlerden alınan bilgileri çözüm için bütünleştirir.

Seçenek analizi: A: İçerik tek tek disiplin konularının sırasına göre düzenlenmemiştir. | B: Her disiplin kendi sınırları içinde bağımsız yürütülmektedir. | C: Yakın dersleri bir alanda birleştirme vardır; ancak senaryonun belirleyici özelliği gerçek yaşam sorununun programın merkezine alınmasıdır. | D: Çekirdek tasarım ortak ihtiyaç ve genel eğitim alanlarına odaklanabilir; burada somut toplumsal sorun etrafında çözüm geliştirme baskındır. | E: Doğru seçenektir. Sorun merkezli tasarım, gerçek yaşamda karşılaşılan toplumsal ya da bireysel sorunları programın örgütleyici odağı yapar ve disiplinlerden alınan bilgileri çözüm için bütünleştirir.

Kritik tuzak: Disiplinlerin birlikte kullanılması geniş alanlar tasarımını çağırıştırabilir; ayırt edici nokta derslerin değil gerçek bir sorunun merkezde olmasıdır.

Dayanak: Program geliştirme ve tasarım yaklaşımları; soru özgündür.

SORU 77 | Eğitim Bilimleri**Konu: Rehberlik hizmetleri: bireyi tanıma | Zorluk: Orta | Bilişsel: Kavrama | Süre: 88 sn**

Okul rehber öğretmeni öğrencilerin ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve yaşam koşulları hakkında bilgi edinmek için gözlem, görüşme, otobiyografi ve çeşitli testlerden yararlanmakta; elde ettiği verileri eğitimsel ve mesleki yönlendirmede kullanmaktadır.

Bu çalışmalar rehberlik hizmetlerinden hangisi kapsamında değerlendirilir?

- A) Oryantasyon
- B) Bilgi verme
- C) Bireyi tanıma
- D) İzleme ve değerlendirme
- E) Sevk

DOĞRU CEVAP: C - Bireyi tanıma

Çözüm: Bireyi tanıma hizmeti, öğrencinin özelliklerini çoklu tekniklerle belirleyerek kendisine uygun kararlar ve yönlelmeler yapılmasına temel oluşturur.

Seçenek analizi: A: Oryantasyon, öğrencinin yeni okul ve çevreye uyumunu kolaylaştırır. | B: Bilgi verme, eğitim ve meslek seçenekleri hakkında sistemli bilgi sunmadır. | C: Doğru seçenektir. Bireyi tanıma hizmeti, öğrencinin özelliklerini çoklu tekniklerle belirleyerek kendisine uygun kararlar ve yönlelmeler yapılmasına temel oluşturur. | D: İzleme, verilen rehberlik hizmetlerinin sonuçlarını ve öğrencinin sonraki durumunu takip eder. | E: Sevk, okulun imkânlarını aşan durumlarda öğrenciyi uzman kuruma yönlendirir.

Kritik tuzak: Test uygulanması psikolojik danışma sanılabilir; testler burada tanı koymak için değil öğrenciyi çok yönlü tanımak için kullanılmaktadır.

Dayanak: Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; soru özgündür.

SORU 78 | Eğitim Bilimleri**Konu: Sınıf yönetimi: dalga etkisi | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 118 sn**

Öğretmen, ders sırasında arkadaşının sözünü kesen bir öğrenciyi sakın ve açık biçimde sınıf kuralını hatırlatmıştır. Bu müdahaleyi gören diğer öğrenciler de konuşma sıralarına daha dikkatli uymaya başlamıştır.

Kounin'in sınıf yönetimi kavramlarına göre bu durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farkında olma
- B) Örtüşme
- C) Grup odaklılık
- D) Geçişlerin pürüzsüzlüğü
- E) Dalga etkisi

DOĞRU CEVAP: E - Dalga etkisi

Çözüm: Dalga etkisi, öğretmenin bir öğrenciyi yönelik düzeltmesinin gözlemleyen diğer öğrencilerin davranışlarını da etkilemesidir. Müdahale sonrası diğer öğrencilerin kurala uyması bunun örneğidir.

Seçenek analizi: A: Farkında olma, öğretmenin sınıfta olan bitenden haberdar olduğunu öğrencilere hissettirmesidir. | B: Örtüşme, öğretmenin aynı anda birden fazla olayı yönetebilmesidir. | C: Grup odaklılık, bütün sınıfın etkinliğe katılımını canlı tutmadır. | D: Bu kavram etkinlikler arası akıcı geçişle ilgilidir. | E: Doğru seçenektir. Dalga etkisi, öğretmenin bir öğrenciyi yönelik düzeltmesinin gözlemleyen diğer öğrencilerin davranışlarını da etkilemesidir. Müdahale sonrası diğer öğrencilerin kurala uyması bunun örneğidir.

Kritik tuzak: Öğretmenin olayı fark etmesi "farkında olma"yı da düşündürür; soruda asıl sonuç, müdahalenin diğer öğrencilere yayılmasıdır.

Dayanak: Sınıf yönetimi, Kounin modeli; soru özgündür.

SORU 79 | Eğitim Bilimleri**Konu: Eğitim yönetimi: otantik liderlik | Zorluk: Zor | Bilişsel: Analiz | Süre: 122 sn**

Bir okul müdürü kendi güçlü ve sınırlı yönlerini açıkça bilmekte, kararlarının dayandığı değerleri çalışanlarla paylaşmakta, farklı görüşleri savunmaya geçmeden dinlemekte ve dış baskı yerine içselleştirdiği etik ölçütlere göre davranmaktadır.

Bu müdürün liderlik yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Otantik liderlik
- B) İşlemci liderlik
- C) Otokratik liderlik
- D) Laissez-faire liderlik
- E) Bürokratik liderlik

DOĞRU CEVAP: A - Otantik liderlik

Çözüm: Otantik liderlik; öz farkındalık, ilişkilerde şeffaflık, bilgiyi dengeli değerlendirme ve içselleştirilmiş ahlaki bakış açısı boyutlarına dayanır. Senaryodaki dört özellik bu yaklaşımı doğrudan yansıtır.

Seçenek analizi: A: Doğru seçenektir. Otantik liderlik; öz farkındalık, ilişkilerde şeffaflık, bilgiyi dengeli değerlendirme ve içselleştirilmiş ahlaki bakış açısı boyutlarına dayanır. Senaryodaki dört özellik bu yaklaşımı doğrudan yansıtır. | B: İşlemci liderlik ödül, performans ve karşılıklı değişim ilişkisine dayanır. | C: Otokratik lider kararları tek başına alır; şeffaflık ve dengeli bilgi işleme vurgusu yoktur. | D: Laissez-faire liderlikte liderlik sorumluluğundan kaçınma ve müdahalesizlik görülür. | E: Bürokratik liderlik kurallara ve hiyerarşiye güçlü bağlılıkla açıklanır; öz farkındalık ve içsel ahlak ayırt edici değildir.

Kritik tuzak: Etik davranış, etik liderliği çağırabilir; kökte öz farkındalık, şeffaflık ve dengeli değerlendirme gibi otantik liderliğin özel bileşenleri birlikte verilmiştir.

Dayanak: Eğitim yönetimi ve liderlik kuramları; soru özgündür.

SORU 80 | Eğitim Bilimleri**Konu: Örgütsel davranış: örgütsel vatandaşlık | Zorluk: Kolay | Bilişsel: Kavrama | Süre: 62 sn**

Bir öğretmen görev tanımında yer almamasına rağmen yeni meslektaşlarına materyal hazırlamada gönüllü destek olmakta, okul etkinliklerine isteyerek katkı sunmakta ve kurumun işleyişini geliştirecek önerilerini yapıcı biçimde paylaşmaktadır.

Bu davranışlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) Örgütsel sessizlik
- B) Örgütsel vatandaşlık davranışı
- C) Örgütsel sinizm
- D) Rol çatışması
- E) Tükenmişlik

DOĞRU CEVAP: B - Örgütsel vatandaşlık davranışı

Çözüm: Örgütsel vatandaşlık davranışı, resmî görev tanımının ötesine geçen, gönüllü ve kurumun etkili işleyişine katkı sağlayan davranışları ifade eder. Öğretmenin yardım, katılım ve yapıcı önerileri bu kapsamdadır.

Seçenek analizi: A: Örgütsel sessizlik, çalışanların görüş ve bilgilerini kasıtlı olarak paylaşmamasıdır. | B: Doğru seçenektir. Örgütsel vatandaşlık davranışı, resmî görev tanımının ötesine geçen, gönüllü ve kurumun etkili işleyişine katkı sağlayan davranışları ifade eder. Öğretmenin yardım, katılım ve yapıcı önerileri bu kapsamdadır. | C: Sinizm kuruma yönelik olumsuz inanç, duygu ve küçümseyici davranışları içerir. | D: Rol çatışması, bireyden birbiriyle uyumsuz beklentiler bulunmasıdır. | E: Tükenmişlik duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarıda azalma ile açıklanır.

Kritik tuzak: Gönüllü ek çalışma her zaman angarya değildir; burada zorunluluk veya baskı değil isteğe bağlı katkı vardır.

Dayanak: Örgütsel davranış ve eğitim yönetimi; soru özgündür.